

Bruksela, 18 kwietnia 2018 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0092 (NLE)

7959/18
ADD 9

WTO 63
SERVICES 12
COASI 80

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 193 final - ANNEX 4 - PART 2/3
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a Japonią

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 193 final - ANNEX 4 - PART 2/3.

Załącznik: COM(2018) 193 final - ANNEX 4 - PART 2/3

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.4.2018r.
COM(2018) 193 final

ANNEX 4 – PART 2/3

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

**w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o partnerstwie
gospodarczym między Unią Europejską a Japonią**

ZAŁĄCZNIK II

ZASTRZEŻENIA DOTYCZĄCE PRZYSZŁYCH ŚRODKÓW

Wykaz Unii Europejskiej

Uwagi

1. W wykazie Unii Europejskiej określono, na podstawie art. 8.12 i 8.18, zastrzeżenia dokonane przez Unię Europejską w odniesieniu do przyszłych środków, które nie będą spełniały zobowiązań wynikających z:
 - a) art. 8.7 lub 8.15;
 - b) art. 8.8 lub 8.16;
 - c) art. 8.9 lub 8.17;

d) art. 8.10 lub

e) art. 8.11.

2. Zastrzeżenia Strony nie naruszają praw i zobowiązań Stron na mocy GATS.

3. Każde zastrzeżenie określa następujące elementy:

a) „sektor” odnosi się do ogólnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;

b) „podsektor” odnosi się do konkretnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;

c) „klasyfikacja gospodarcza” odnosi się, w stosownych przypadkach, do działalności objętej zastrzeżeniem zgodnie z CPC, ISIC rev 3.1, lub inaczej wyraźnie opisanej w zastrzeżeniu Strony;

d) „rodzaj zastrzeżenia” określa zobowiązanie, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;

- e) „opis” określa zakres sektorów, podsektorów lub działalności objętych zastrzeżeniem oraz
 - f) „obowiązujące środki” oznaczają, do celów przejrzystości, obecnie obowiązujące środki mające zastosowanie do sektora, podsektora lub rodzajów działalności objętych zastrzeżeniem.
4. Dokonując interpretacji zastrzeżenia, uwzględnia się wszystkie jego elementy. Element „opis” jest nadrzędny w stosunku do wszystkich innych elementów.
5. Zastrzeżenie dokonane na poziomie Unii Europejskiej stosuje się do środków Unii Europejskiej oraz państwa członkowskiego Unii Europejskiej na szczeblu centralnym, jak również do środków instytucji rządowych lub samorządowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, chyba że dane zastrzeżenie wyklucza państwo członkowskie Unii Europejskiej. Zastrzeżenie dokonane przez państwo członkowskie Unii Europejskiej stosuje się do środków instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym w tym państwie członkowskim. Do celów zastrzeżeń Belgii instytucje rządowe na szczeblu centralnym obejmują rząd federalny oraz rządy regionów i wspólnot, gdyż każde z nich posiada równoważne kompetencje ustawodawcze. Do celów zastrzeżeń Unii Europejskiej i jej państw członkowskich regionalny szczebel władzy w Finlandii oznacza Wyspy Alandzkie.

6. Niniejszy wykaz ma zastosowanie wyłącznie do terytorium Unii Europejskiej, zgodnie z postanowieniami art. 1.3 ust. 1 lit. a), i jedynie w kontekście stosunków handlowych między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Japonią. Nie ma on wpływu na prawa i obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii Europejskiej.
7. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, norm technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia dostępu do rynku lub traktowania narodowego w rozumieniu art. 8.7, 8.8, 8.15 i 8.16. Środki te (np. konieczność uzyskania zezwolenia, obowiązki świadczenia usługi powszechnej, konieczność posiadania uznanych kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, oraz wszelkie niedyskryminujące wymogi określające, że pewne rodzaje działalności nie mogą być prowadzone w strefach lub obszarach chronionych), nawet jeśli nie są wymienione, mają zastosowanie w każdym wypadku.

8. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że w przypadku Unii Europejskiej obowiązek przyznania traktowania narodowego nie pociąga za sobą wymogu rozszerzenia na osoby fizyczne lub prawne z Japonii traktowania przyznanego w państwie członkowskim na mocy TFUE lub jakiegokolwiek środka wprowadzonego na mocy tego traktatu, w tym środków je wdrażających w państwach członkowskich, w odniesieniu do:

- (i) osób fizycznych lub rezydentów państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub
- (ii) osób prawnych utworzonych lub zorganizowanych na mocy prawa innego państwa członkowskiego lub Unii Europejskiej oraz posiadających siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Takie traktowanie narodowe przyznaje się osobom prawnym utworzonym lub zorganizowanym na mocy prawa państwa członkowskiego lub Unii Europejskiej oraz posiadającym statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w państwie członkowskim, włącznie z tymi, które są własnością osób fizycznych lub prawnych z Japonii lub są przez nie kontrolowane.

9. Do celów niniejszego wykazu „ISIC rev 3.1” oznacza Międzynarodową Standardową Klasyfikację Rodzajów Działalności określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 4, ISIC rev 3.1, 2002.
10. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niedyskryminujący środek nie stanowi ograniczenia dostępu do rynku w rozumieniu art. 8.7 i 8.15, jeżeli jest to:
- a) środek wymagający oddzielenia własności infrastruktury od własności towarów dostarczanych lub usług świadczonych w ramach tej infrastruktury, aby zapewnić uczciwą konkurencję, np. w dziedzinie energii, transportu i telekomunikacji;
 - b) środek ograniczający koncentrację własności w celu zapewnienia uczciwej konkurencji;
 - c) środek mający na celu zapewnienie ochrony zasobów naturalnych i środowiska, w tym ograniczenie dostępności, liczby i zakresu udzielanych koncesji, oraz ogłoszenie moratorium lub wprowadzenie zakazu;
 - d) środek ograniczający liczbę udzielanych zezwoleń z powodu ograniczeń technicznych lub fizycznych np. dotyczących widma i częstotliwości na potrzeby telekomunikacji;
lub

- e) środek wymagający, aby określony odsetek udziałowców, właścicieli, partnerów lub dyrektorów przedsiębiorstwa posiadał określone kwalifikacje zawodowe lub wykonywał określony zawód, np. zawód prawnika lub księgowego.

11. Środki mające wpływ na usługi kabotażu w transporcie morskim nie są wymienione w niniejszym załączniku, ponieważ są one wyłączone z zakresu sekcji B rozdziału 8, zgodnie z art. 8.6 ust. 2 lit. a), oraz sekcji C rozdziału 8, zgodnie z art. 8.14 ust. 2 lit. a).

12. W poniższym wykazie zastrzeżeń stosuje się następujące skróty:

UE Unia Europejska, w tym jej wszystkie państwa członkowskie

AT Austria

BE Belgia

BG Bułgaria

CY Cypr

CZ Republika Czeska

DE Niemcy

DK Dania

EE Estonia

EL Grecja

ES Hiszpania

FI	Finlandia
FR	Francja
HR	Chorwacja
HU	Węgry
IE	Irlandia
IT	Włochy
LT	Litwa
LU	Luksemburg
LV	Łotwa
MT	Malta
NL	Niderlandy
PL	Polska
PT	Portugalia
RO	Rumunia
SE	Szwecja
SI	Słowenia
SK	Słowacja
UK	Zjednoczone Królestwo

Wykaz zastrzeżeń:

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane – usługi prawne

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi badawczo-rozwojowe

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi w zakresie nieruchomości

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy

Zastrzeżenie nr 7 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej)

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw

Zastrzeżenie nr 11 – Telekomunikacja

Zastrzeżenie nr 12 – Sektor budowlany

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie dystrybucji
Zastrzeżenie nr 14 – Usługi w zakresie edukacji
Zastrzeżenie nr 15 – Usługi w zakresie ochrony środowiska naturalnego
Zastrzeżenie nr 16 – Usługi finansowe
Zastrzeżenie nr 17 – Usługi w zakresie ochrony zdrowia i usługi społeczne
Zastrzeżenie nr 18 – Usługi związane z turystyką i podróżami
Zastrzeżenie nr 19 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem
Zastrzeżenie nr 20 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej
Zastrzeżenie nr 21 – Rolnictwo, rybołówstwo i woda
Zastrzeżenie nr 22 – Usługi związane z branżą energetyczną
Zastrzeżenie nr 23 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Sektor: Wszystkie sektory

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Najwyższe uprzywilejowanie

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Obecność handlowa

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

UE: Usługi uważane za usługi użyteczności publicznej na poziomie krajowym lub lokalnym mogą być przedmiotem monopoli publicznych lub praw wyłącznych przyznanych prywatnym podmiotom gospodarczym.

Usługi użyteczności publicznej istnieją w sektorach takich jak usługi konsultingu naukowego i technicznego, usługi związane z badaniami i rozwojem w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, usługi w zakresie badań i analiz technicznych, usługi w zakresie ochrony środowiska naturalnego, usługi w zakresie ochrony zdrowia, usługi transportowe i usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu. Prawa wyłączne do świadczenia takich usług są często udzielane prywatnym podmiotom gospodarczym, na przykład podmiotom gospodarczym mającym koncesje od władz publicznych, podlegającym szczególnym zobowiązaniom co do świadczenia usług. Mając na uwadze, że usługi użyteczności publicznej często istnieją również poniżej szczebla centralnego, szczegółowe i wyczerpujące harmonogramy dla poszczególnych sektorów nie są uzasadnione z praktycznego punktu widzenia. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług telekomunikacyjnych i informatycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Ograniczenia dla osób fizycznych, które nie mają regionalnego obywatelstwa Wysp Alandzkich, oraz dla osób prawnych w odniesieniu do prawa nabywania i posiadania nieruchomości na Wyspach Alandzkich bez uzyskania zgody właściwych władz Wysp Alandzkich. Ograniczenia prawa przedsiębiorczości i prawa prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, które nie mają regionalnego obywatelstwa Wysp Alandzkich, lub przez przedsiębiorstwa bez uzyskania zgody właściwych organów Wysp Alandzkich.

Obowiązujące środki:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (ustawa o nabywaniu gruntów na Wyspach Alandzkich) (3/1975), s. 2 oraz

Ahvenanmaan maanhankintalaki (ustawa o autonomii Wysp Alandzkich) (1144/1991), s. 11.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

FR: Rodzaje przedsiębiorstw – zgodnie z art. L151-1 i R153-1 kodeksu finansowego i monetarnego inwestycje zagraniczne we Francji w sektorach wymienionych w art. R153-2 kodeksu finansowego i walutowego wymagają uprzedniej zgody Ministra Gospodarki.

Obowiązujące środki:

FR: Kodeks finansowy i walutowy, art. L151-1, R153-1.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

FR: Rodzaje przedsiębiorstw – ograniczenie udziału zagranicznego w niedawno sprywatyzowanych przedsiębiorstwach do zmiennej kwoty kapitału w ofercie publicznej, ustalonej przez rząd Francji na podstawie analizy każdego przypadku. Do prowadzenia działalności w niektórych branżach handlowych, przemysłowych lub rzemieślniczych wymagane jest specjalne zezwolenie, jeżeli dyrektor zarządzający nie ma pozwolenia na pobyt stały.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

HU: Obecność handlowa powinna przyjmować formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjnej lub przedstawicielstwa. Rozpoczęcie działalności w formie oddziału nie jest dozwolone, z wyjątkiem usług finansowych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Niektóre rodzaje działalności gospodarczej związane z eksploatacją lub użytkowaniem własności państwowej uwarunkowane są uzyskaniem zezwolenia na mocy przepisów ustawy o koncesjach.

W przedsiębiorstwach handlowych, w których państwo lub gmina posiada udział kapitałowy przekraczający 50 %, wszelkie transakcje dotyczące rozporządzania aktywami trwałymi przedsiębiorstwa, zawierania umów dotyczących zakupu udziałów kapitałowych, najmu, wspólnych działań, kredytów lub zabezpieczenia wierzytelności, jak również zaciąganie jakichkolwiek zobowiązań wynikających z weksli, podlegają wymogowi uzyskania zezwolenia od Agencji Prywatyzacji lub innych organów krajowych lub regionalnych, zależnie od tego, który organ jest właściwy. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do górnictwa i kopalnictwa, które są przedmiotem odrębnego zastrzeżenia zawartego w wykazie zastrzeżeń Unii Europejskiej w załączniku I do załącznika 8-B.

IT: Rząd może korzystać z pewnych specjalnych uprawnień w przedsiębiorstwach działających w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa narodowego i w niektórych obszarach o strategicznym znaczeniu w dziedzinie energetyki, transportu i komunikacji. Dotyczy to wszystkich osób prawnych prowadzących działalność o strategicznym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa narodowego, nie tylko sprywatyzowanych przedsiębiorstw.

W przypadku groźby poważnej szkody dla istotnych interesów obrony i bezpieczeństwa narodowego rządowi przysługują szczególne uprawnienia do:

- (i) nakładania szczególnych warunków zakupu udziałów/akcji;

- (ii) wetowania przyjęcia uchwał dotyczących specjalnych operacji, takich jak transfery, fuzje, podziały i zmiany w działalności lub
- (iii) niewyrażania zgody na nabycie udziałów/akcji, w sytuacji gdy nabywca dąży do posiadania wielkości udziałów w kapitale, która może zaszkodzić interesom obrony i bezpieczeństwa narodowego.

Zainteresowane przedsiębiorstwo zobowiązane jest powiadomić urząd premiera o każdej uchwale, działaniu i transakcji (takiej jak transfer, fuzja, podział, zmiana w działalności, zakończenie działalności), które dotyczą strategicznych aktywów w obszarze energii, transportu i komunikacji. W szczególności należy zgłaszać transakcje nabycia przez osobę fizyczną lub prawną spoza Unii Europejskiej, które dają takiej osobie kontrolę nad przedsiębiorstwem.

Premier może wykonywać szczególne uprawnienia do:

- (i) wetowania przyjęcia każdej uchwały, działania i transakcji, które stanowią wyjątkową groźbę poważnej szkody dla interesu publicznego w zakresie bezpieczeństwa i działania sieci i dostaw;
- (ii) nakładania szczególnych warunków w celu zagwarantowania interesu publicznego lub
- (iii) niewyrażania zgody na transakcje nabycia w wyjątkowych przypadkach istnienia groźby dla istotnych interesów państwa.

Kryteria oceny realnej lub wyjątkowej groźby, a także warunków i procedur w odniesieniu do wykonywania szczególnych uprawnień są określone w przepisach prawa.

Obowiązujące środki:

IT: ustawa nr 56/2012 w sprawie szczególnych uprawnień w przedsiębiorstwach działających w obszarze obrony i bezpieczeństwa narodowego, energii, transportu i komunikacji oraz dekret Prezesa Rady Ministrów nr DPCM 253 z dnia 30 listopada 2012 r. określający działania mające strategiczne znaczenie dla obrony i bezpieczeństwa narodowego.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

LT: Przedsiębiorstwa o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego, które muszą należeć do skarbu państwa w drodze prawa własności (udział procentowy w kapitale, który może być w posiadaniu obywateli lub obcokrajowców, będących osobami fizycznymi, musi być zgodny z interesami bezpieczeństwa narodowego, procedurami i kryteriami ustalania zgodności potencjalnych inwestorów krajowych i potencjalnych uczestniczących przedsiębiorstw itp.).

Obowiązujące środki:

LT: ustawa nr IX-1132 z dnia 10 października 2002 r. o przedsiębiorstwach i obiektach o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego i o pozostałych przedsiębiorstwach mających znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego w Republice Litewskiej (ostatnio zmieniona dnia 30 czerwca 2016 r. ustawą nr XII-1272).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

SE: Dyskryminujące wymogi w odniesieniu do założycieli, kadry kierowniczej wyższego szczebla i zarządu, gdy do szwedzkiego prawa wprowadzane są nowe formy stowarzyszenia prawnego.

b) Nabywanie nieruchomości

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

HU: Nabywanie nieruchomości będących własnością skarbu państwa.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Nabywanie gruntów ornych przez zagraniczne osoby prawne i osoby fizyczne niebędące rezydentami, w tym w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń na nabywanie gruntów ornych.

Obowiązujące środki:

HU: ustawa CXXII z 2013 r. o obrocie gruntami rolnymi i leśnymi (rozdział II (pkt 6–36) i rozdział IV (pkt 38–59)) oraz
ustawa CCXII z 2013 r. o środkach przejściowych i niektórych przepisach związanych z ustawą CXXII z 2013 r. o obrocie gruntami rolnymi i leśnymi (rozdział IV (pkt 8–20)).

LV: Nabywanie gruntów rolnych przez obywateli Japonii lub państw trzecich, w tym w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń na nabywanie gruntów rolnych.

Obowiązujące środki:

LV: ustawa o prywatyzacji gruntów na obszarach wiejskich, s. 28, 29, 30.

SK: Spółki zagraniczne i osoby fizyczne nie mogą nabywać gruntów rolnych i leśnych poza granicami terenu zabudowanego należącego do gminy i niektórych innych rodzajów gruntu (np. zasobów naturalnych, jezior, rzek, dróg publicznych itp.). Do celów przejrzystości należy zaznaczyć, że regulacje dotyczące użytkowania gruntów zawarte w ustawie nr 44/1988 o ochronie i eksploatacji zasobów naturalnych w chwili podpisania niniejszej Umowy nie stanowią środka niezgodnego z wymogami.

Obowiązujące środki:

SK: ustawa nr 229/1991 o regulacji własności gruntów i innych nieruchomości rolnych;
ustawa nr 460/1992 konstytucja Republiki Słowackiej;
ustawa nr 180/1995 o niektórych środkach dotyczących regulacji własności gruntów;
ustawa nr 202/1995 o wymianie walut;
ustawa nr 503/2003 o przywracaniu praw własności do gruntów;
ustawa 326/2005 o lasach oraz
ustawa nr 140/2014 o nabywaniu praw własności do gruntów.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: Zagraniczne osoby fizyczne i prawne (w tym działające poprzez oddziały) nie mogą nabywać praw własności do gruntów w Bułgarii. Bułgarskie osoby prawne z udziałem zagranicznym nie mogą nabywać praw własności gruntów rolnych. Zagraniczne osoby prawne i cudzoziemcy mający miejsce stałego zamieszkania za granicą mogą nabywać budynki i prawa do nieruchomości (prawo do użytkowania, prawo do budowy, prawo do nadbudowy i służebności). Cudzoziemcy mający miejsce stałego zamieszkania za granicą, zagraniczne osoby prawne i spółki, w których udział zagraniczny zapewnia większość w podejmowaniu decyzji lub blokuje podejmowanie decyzji, mogą nabywać prawa własności nieruchomości w określonych regionach geograficznych wskazanych przez Radę Ministrów, pod warunkiem uzyskania zezwolenia.

Obowiązujące środki:

BG: Konstytucja Republiki Bułgarii, art. 22;

ustawa o własności i wykorzystaniu gruntów rolnych, art. 3 oraz

ustawa o lasach, art. 10.

EE: Osoby fizyczne lub prawne spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju mogą nabywać nieruchomości obejmujące grunty rolne lub leśne wyłącznie za zgodą gubernatora okręgu i po uzyskaniu zezwolenia od rady gminy i muszą być w stanie udowodnić w sposób przewidziany przez prawo, że nabywana nieruchomość będzie wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem, w sposób efektywny, zrównoważony i celowy.

Obowiązujące środki:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (ustawa o ograniczeniach w nabywaniu nieruchomości), rozdział 2 i 3.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

LT: Dowolny środek, który jest zgodny ze zobowiązaniami podjętymi przez Unię Europejską i obowiązującymi na Litwie w ramach GATS w odniesieniu do nabywania gruntów.

Procedura, warunki i zastrzeżenia dotyczące nabywania działek powinny być określone w prawie konstytucyjnym, ustawie o gruntach i ustawie o nabywaniu gruntów rolnych.

Jednakże samorządy terytorialne (gminy) i pozostałe podmioty krajowe członków Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego prowadzące na Litwie działalność gospodarczą określoną w prawie konstytucyjnym zgodnie z kryteriami Unii Europejskiej i innych form integracji, w które zaangażowała się Litwa, mają prawo nabywać na własność działki nierolnicze potrzebne do budowy i eksploatacji budynków i obiektów niezbędnych do prowadzenia ich bezpośredniej działalności.

Obowiązujące środki:

LT: konstytucja Republiki Litewskiej;

ustawa konstytucyjna Republiki Litewskiej w sprawie wdrożenia art. 47 ust. 3 Konstytucji Republiki Litewskiej z dnia 20 czerwca 1996 r., nr I-1392 ze zm. z dnia 20 marca 2003 r., nr IX-1381;

ustawa o gruntach z dnia 27 stycznia 2004 r., nr IX-1983 oraz

ustawa nr XII-854 z dnia 24 kwietnia 2014 r. o nabywaniu gruntów rolnych.

c) Uznawanie

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

UE: Dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów i innych kwalifikacji zawodowych mają zastosowanie wyłącznie do obywateli Unii Europejskiej.

Prawo do wykonywania wolnego zawodu objętego regulacjami w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie przyznaje prawa do wykonywania tego zawodu w innym państwie członkowskim.

d) Najwyższe uprzywilejowanie

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – najwyższe uprzywilejowanie:

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania na podstawie każdego międzynarodowego traktatu lub innego porozumienia handlowego będącego w mocy lub podpisanego przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.

UE: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie jakiegokolwiek obecnie obowiązującego lub przyszłego porozumienia dwustronnego lub wielostronnego, które:

- (i) przewiduje utworzenie wewnętrznego rynku usług i inwestycji;
- (ii) przyznaje swobodę przedsiębiorczości lub
- (iii) wymaga zbliżenia przepisów w odniesieniu do co najmniej jednego sektora gospodarki.

Wewnętrzny rynek świadczenia usług i prowadzenia przedsiębiorstw oznacza obszar bez granic wewnętrznych, na którym zagwarantowany jest swobodny przepływ osób, usług i kapitału.

Swoboda przedsiębiorczości oznacza zobowiązanie do zniesienia zasadniczo wszelkich barier dla przedsiębiorczości między stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z chwilą wejścia w życie tego porozumienia. Swoboda przedsiębiorczości obejmuje prawo obywateli państw będących stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw na tych samych warunkach przewidzianych dla obywateli zgodnie z przepisami prawa kraju, w którym prowadzone jest takie przedsiębiorstwo.

Zbliżenie przepisów prawnych oznacza:

- (i) zbliżenie przepisów prawnych co najmniej jednej ze stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z przepisami prawnymi drugiej strony lub pozostałych stron tego porozumienia lub
- (ii) wprowadzenie wspólnych przepisów prawnych do ustawodawstwa stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Takie zbliżenie lub wprowadzenie przepisów prawnych ma miejsce i uznaje się, że miało miejsce tylko wówczas, gdy przepisy prawne zostały wprowadzone do ustawodawstwa strony lub stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Obowiązujące środki:

UE: Europejski Obszar Gospodarczy;

układy o stabilizacji;

porozumienia dwustronne między UE i Konfederacją Szwajcarską oraz

pogłębione i kompleksowe umowy o wolnym handlu.

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania w odniesieniu do swobody

przedsiębiorczości obywatelom lub przedsiębiorstwom w drodze obecnie obowiązujących lub

przyszłych porozumień dwustronnych między następującymi państwami członkowskimi Unii

Europejskiej: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK a jednym z poniższych

państw lub księstw: Andora, Monako, Państwo Watykańskie i San Marino.

DK, FI, SE: Środki wprowadzane przez Danię, Szwecję i Finlandię w celu promowania współpracy skandynawskiej, takie jak:

- (i) wsparcie finansowe projektów badawczo-rozwojowych (Nordic Industrial Fund);
- (ii) finansowanie studiów wykonalności projektów międzynarodowych (Nordic Fund for Project Exports) oraz

- (iii) pomoc finansowa dla przedsiębiorstw¹ stosujących technologie środowiskowe (Nordic Environment Finance Corporation).

Niniejsze zastrzeżenie pozostaje bez uszczerbku dla wykluczenia udzielania zamówień lub dotacji przez Stronę na podstawie art. 8.12 ust. 5 i 6 oraz art. 8.14 ust. 2 lit. c) i e).

PL: Preferencyjne warunki prowadzenia przedsiębiorstwa lub transgranicznego świadczenia usług, które mogą obejmować zniesienie lub zmianę niektórych ograniczeń zawartych w wykazie zastrzeżeń mających zastosowanie w Polsce, mogą zostać przedłużone w drodze porozumień w sprawie handlu i żeglugi.

PT: Zniesienie wymogu obywatelstwa w przypadku wykonywania określonych rodzajów działalności i zawodów przez osoby fizyczne świadczące usługi na rzecz państw, w których portugalski jest językiem urzędowym (Angola, Brazylia, Republika Zielonego Przylądka, Gwinea-Bissau, Mozambik, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca).

¹ Ma to zastosowanie do przedsiębiorstw wschodnioeuropejskich, które współpracują z jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami skandynawskimi.

e) Broń, amunicja i materiały wojenne

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie, kadra kierownicza wyższego szczebla, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie:

UE: Produkcja lub dystrybucja broni, amunicji i materiałów wojennych lub handel nimi. Materiały wojenne ograniczone są do wszelkiego rodzaju produktów przeznaczonych i wytwarzanych wyłącznie na potrzeby wojska w związku z prowadzeniem działań wojennych lub obronnych.

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane – usługi prawne

Sektor:	Zawody regulowane – usługi prawne: usługi notariuszy i komorników sądowych, usługi w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych; usługi w zakresie audytu, usługi w zakresie doradztwa podatkowego, usługi architektoniczne i urbanistyczne, usługi inżynierskie i zintegrowane usługi inżynierskie
Klasyfikacja gospodarcza:	Część CPC 861, część 87902, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, część 879
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi prawne

UE, z wyjątkiem SE: Zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług w zakresie doradztwa prawnego oraz zezwoleń, dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez przedstawicieli zawodów prawniczych pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, komornicy sądowi (*huissiers de justice*) lub inni urzędnicy państwowi (*officiers publics et ministériels*), a także w odniesieniu do usług świadczonych przez komorników sądowych wyznaczonych urzędowym aktem rządu (część CPC 861, część 87902).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – najwyższe uprzywilejowanie:

BG: Pełne traktowanie narodowe w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw, a także świadczenia usług może być rozszerzone wyłącznie na przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwach, z którymi zostały lub zostaną zawarte porozumienia preferencyjne, i na obywateli tych państw (część CPC 861).

LT: Adwokaci z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko na podstawie umów dwustronnych w sprawie pomocy prawnej (część CPC 861).

b) Usługi w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych (CPC 8621 inne niż usługi audytu, 86213, 86219, 86220)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Działalność transgraniczna w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Obowiązujące środki:

HU: ustawa C z 2000 r. oraz
ustawa LXXV z 2007 r.

c) Usługi audytu (CPC – 86211, 86212 inne niż usługi w zakresie księgowości i prowadzenia ksiąg rachunkowych)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

BG: Niezależny audyt finansowy jest wykonywany przez biegłych rewidentów, którzy są członkami instytutu biegłych rewidentów. Z zachowaniem zasady wzajemności instytut biegłych rewidentów rejestruje jednostkę audytorską z Japonii lub państwa trzeciego za okazaniem przez to państwo dowodu na to, że:

- (i) trzy czwarte członków organów zarządzających i biegłych rewidentów wykonujących audyt w imieniu danej jednostki spełnia wymogi odpowiadające wymogom nałożonym na bułgarskich audytorów i pomyślnie przeszło odpowiednie egzaminy;
- (ii) jednostka audytorska przeprowadza niezależny audyt finansowy zgodnie z wymogami niezależności i obiektywizmu oraz
- (iii) jednostka audytorska publikuje na swojej stronie internetowej roczne sprawozdanie z przejrzystości lub spełnia inne równorzędne wymogi dotyczące ujawniania informacji w przypadku, gdy prowadzi audyt w jednostkach interesu publicznego.

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o niezależnym audycie finansowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

CZ: Do prowadzenia audytów w Republice Czeskiej mogą być uprawnione wyłącznie przedsiębiorstwa, w których co najmniej 60 % udziałów kapitałowych i praw głosu jest zarezerwowanych dla obywateli tego kraju lub obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej.

Obowiązujące środki:

CZ: ustawa o audytorach z dnia 14 kwietnia 2009 r., nr 93/2009 Coll.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UK: Transgraniczne świadczenie usług audytu.

Obowiązujące środki:

UK: ustawa o spółkach z 2006 r.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Transgraniczne świadczenie usług audytu.

Obowiązujące środki:

HU: ustawa C z 2000 r. oraz

ustawa LXXV z 2007 r.

PT: Transgraniczne świadczenie usług audytu.

d) Usługi architektoniczne i urbanistyczne (CPC 8674)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Transgraniczne świadczenie usług urbanistycznych.

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych

Sektor:	Usługi świadczone w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną oraz sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych, inne usługi świadczone przez farmaceutów
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi medyczne i stomatologiczne; usługi świadczone przez personel położniczy, pielęgniarzy, fizjoterapeutów, psychologów i personel paramedyczny (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, CPC 932)**

FI: Świadczenie wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne, fizjoterapeutów, personel paramedyczny i psychologów, z wyłączeniem usług świadczonych przez pielęgniarzy i pielęgniarki (CPC 9312, 9319).

Obowiązujące środki:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (ustawa o prywatnej opiece zdrowotnej) (152/1990).

BG: Świadczenie wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne, pielęgniarzy/pielęgniarki, fizjoterapeutów, personel paramedyczny i psychologów (CPC 9312, część 9319).

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o działalności w dziedzinie usług medycznych, ustawa o organizacji zawodowej pielęgniarzy i pielęgniarek medycznych, położnych i o stowarzyszeniu specjalistów w dziedzinie medycyny.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

UK: Działalność gospodarcza lekarzy w ramach Krajowej Służby Zdrowia (National Health Service) podlega planowaniu w zakresie zasobów ludzkich w zawodzie lekarskim (CPC 93121, 93122).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CZ, MT: Świadczenie wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli wolnych zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze/pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny, psycholodzy, jak również innych powiązanych usług (CPC 9312, część 9319).

Obowiązujące środki:

CZ: ustawa nr 296/2008 Coll. o gwarantowaniu jakości i bezpieczeństwa tkanek i komórek ludzkich do zastosowania w leczeniu ludzi („ustawa o tkankach i komórkach ludzkich”);
ustawa nr 378/2007 Coll. o produktach leczniczych i poprawkach do niektórych odnośnych ustaw (ustawa o produktach leczniczych);
ustawa nr 123/2000 Coll. o wyrobach medycznych oraz
ustawa nr 285/2002 Coll. o dawstwie, pobieraniu i przeszczepianiu tkanek i narządów i o poprawkach do niektórych ustaw (ustawa transplantacyjna).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem **NL** i **SE**: Świadczenie wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli wolnych zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze/pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, podlega wymogowi miejsca zamieszkania. Powyższe usługi mogą być świadczone wyłącznie przez osoby fizyczne obecne na terytorium Unii Europejskiej (CPC 9312, część 93191).

BE, UK: Transgraniczne świadczenie usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne, pielęgniarzy/pielęgniarki, fizjoterapeutów, personel paramedyczny i psychologów (część CPC 85201, 9312, część 93191, dodatkowo część 85201 w BE).

UK: W odniesieniu do usługodawców, którzy nie są fizycznie obecni na terytorium Zjednoczonego Królestwa (część CPC 85201, 9312, część 93191).

b) Usługi weterynaryjne (CPC 932)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Gabinet weterynaryjny może założyć osoba fizyczna lub prawna.

Warunkiem jest posiadanie obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub EOG; w przypadku cudzoziemców wymagane jest zezwolenie na pobyt stały (wymagana jest fizyczna obecność).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE, LV: Transgraniczne świadczenie usług weterynaryjnych.

c) Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych i inne usługi świadczone przez farmaceutów (CPC 63211)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

UE, z wyjątkiem **EL, IE, LU, LT, NL i UK**: Ograniczenie liczby dostawców uprawnionych do świadczenia konkretnej usługi w określonej strefie lokalnej lub określonym obszarze lokalnym z zachowaniem zasady niedyskryminacji, by zapobiec nadwyżkom w obszarach o ograniczonym popycie. W związku z powyższym zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych uwzględniający takie czynniki jak: liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia lub rozproszenie geograficzne.

UE, z wyjątkiem **BE**, **BG**, **CZ**, **EE** i **IE**: Sprzedaż wysyłkowa jest możliwa wyłącznie z państw członkowskich należących do EOG, dlatego we wszystkich wspomnianych państwach wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa do celów sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i określonych towarów medycznych kierowanych do ogółu społeczeństwa w Unii Europejskiej.

BE: Sprzedaż wysyłkowa jest dozwolona wyłącznie w przypadku aptek, co oznacza, że wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa w Belgii w przypadku sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i określonych towarów konsumentom.

BG, **EE** i **ES**: Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych jest zabroniona.

CZ: Sprzedaż wysyłkowa jest możliwa wyłącznie z państw członkowskich Unii Europejskiej.

IE i **LT**: Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych na receptę jest zabroniona.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SE: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i dostarczanie produktów leczniczych ogółowi społeczeństwa.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UK: Transgraniczna sprzedaż detaliczna produktów leczniczych oraz towarów medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów.

Obowiązujące środki:

AT: Arzneimittelgesetz (ustawa o lekach), BGBl. nr 185/1983 z późniejszymi zmianami, §§ 57, 59, 59a oraz

Medizinproduktegesetz (ustawa o produktach leczniczych), BGBl. nr 657/1996 z późniejszymi zmianami, § 99.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens oraz Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

FI: Lääkelaki (ustawa medyczna) (395/1987).

SE: ustawa o handlu produktami leczniczymi (2009:336);

rozporządzenie o handlu produktami leczniczymi (2009:659) oraz

kolejne rozporządzenia przyjęte przez szwedzką agencję ds. produktów medycznych – szczegółowe informacje są dostępne na stronie (LVFS 2009:9).

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi badawczo-rozwojowe

Sektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi badawczo-rozwojowe

Klasyfikacja CPC 851, 852, 853

gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Sekcja: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

RO: W odniesieniu do transgranicznego świadczenia usług badawczych i rozwojowych.

Obowiązujące środki:

RO: Rozporządzenie rządowe nr 6 / 2011;

rozporządzenie Ministra Edukacji i Badań Naukowych nr 3548 / 2006 oraz
decyzja rządu nr 134 / 2011.

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi w zakresie nieruchomości

Sektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi w zakresie nieruchomości

Klasyfikacja
gospodarcza: CPC 821, 822

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku
Traktowanie narodowe

Sekcja: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

CZ i HU: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie nieruchomości.

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy

Sektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy bez obsługi

Klasyfikacja CPC 832

gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Sekcja: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

BE i FR: Transgraniczne świadczenie usług dzierżawy lub najmu bez obsługi dotyczących artykułów użytku osobistego i domowego.

Zastrzeżenie nr 7 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej)

Sektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej

Klasyfikacja
gospodarcza: CPC 87901, 87902

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku
Traktowanie narodowe

Sekcja: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

UE, z wyjątkiem ES, LV i SE, w odniesieniu do usług świadczonych przez agencje inkasa i usług w zakresie oceny zdolności kredytowej.

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Sektor:	Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

Z wyjątkiem **HU** i **SE**: Świadczenie usług w zakresie pośrednictwa pracy dotyczących pracowników świadczących pomoc domową, innych pracowników handlowych lub przemysłowych, personelu pielęgniarstwa i innego (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Z wyjątkiem **BE, HU i SE**: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników.

AT, BG, CY, CZ, EE, FI, MT, PL, PT, RO, SI i SK: Prowadzenie działalności w dziedzinie pośrednictwa pracy w odniesieniu do biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników.

LT i LV: Świadczenie usług pośrednictwa pracy w odniesieniu do biurowego personelu pomocniczego.

DE i IT: Ograniczanie liczby dostawców usług pośrednictwa pracy.

FR: Usługi te mogą podlegać monopolowi państwa.

DE: Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych może wydać rozporządzenie w sprawie usług pośrednictwa pracy i rekrutacji spoza Unii Europejskiej i spoza EOG w określonych zawodach (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Świadczenie usług pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego.

FR, IE, IT i NL: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników.

IT: Ograniczanie liczby dostawców usług pozyskiwania personelu biurowego (87203).

BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Świadczenie usług wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze.

IE: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze (87201).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

ES: Ograniczanie liczby dostawców usług wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze oraz ograniczanie liczby dostawców usług pośrednictwa pracy (CPC 87201, 87202).

Obowiązujące środki:

AT: §§97 i 135 austriackiej ustawy o handlu (Gewerbeordnung), austriacki Dziennik Ustaw nr 194/1994, z późniejszymi zmianami oraz
ustawa o pracy tymczasowej (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), austriacki Dziennik Ustaw nr 196/1988, z późniejszymi zmianami.

BG: ustawa o wspieraniu zdolności do zatrudnienia, art. 26, 27, 27a i 28.

CY: ustawa o prywatnym pośrednictwie pracy 150(I)/2013 z dnia 6.12.2013 r. oraz
ustawa o prywatnym pośrednictwie pracy N. 126(I)/2012.

CZ: ustawa o zatrudnieniu (435/2004).

DE: Pkt 38 rozporządzenia w sprawie zatrudnienia (Beschäftigungsverordnung) oraz
pkt 292 kodeksu społecznego nr III Promocja zatrudnienia (Drittes Buch Sozialgesetzbuch – SGB III).

DK: §§ 8a–8f dekretu z mocą ustawy nr 73 z dnia 17 stycznia 2014 r. oraz szczegółowe przepisy
wprowadzone dekretem nr 228 z dnia 7 marca 2013 r. (zatrudnienie marynarzy) oraz
ustawa o pozwoleniu na pracę z 2006 r. S1(2) i (3).

EL: ustawa 4052/2012 (Dziennik Ustaw 41 A) częściowo zmieniona ustawą N.4093/2012 (Dziennik Ustaw 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Lakijulkisesta työvoima- ja yrittäjäpalvelusta (ustawa o publicznych służbach i usługach biznesowych) (916/2012).

HR: ustawa o pośrednictwie pracy i prawach osób bezrobotnych (Dziennik Ustaw 80/08, 121/10, 118/12 i 153/13);
rozporządzenie o prowadzeniu działalności związanej z zatrudnieniem (Dziennik Ustaw 8/14);
ustawa o prawie pracy (Dziennik Ustaw 93/14) art. 44–47 oraz
ustawa o cudzoziemcach (Dziennik Ustaw 130/11 i 74/12) dotycząca zatrudniania cudzoziemców w Chorwacji.

IE: Employment Permits Act 2006. S1(2) i (3).

IT: dekret legislacyjny 276/2003, art. 4 i 5.

LT: Litewski kodeks pracy, ustawa Republiki Litewskiej nr XI-1379 z dnia 19 maja 2011 r. o agencjach pracy tymczasowej, ostatnio zmieniona ustawą nr XII-230 z dnia 11 kwietnia 2013 r.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (ustawa z dnia 18 stycznia 2012 r. dotycząca utworzenia agencji rozwoju zatrudnienia – ADEM).

MT: ustawa o usługach związanych z zatrudnieniem i szkoleniem (rozdział 343) (art. 23–25) oraz przepisy dotyczące agencji pośrednictwa pracy (S.L. 343.24).

PL: Art. 18 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015 poz. 149, z późn. zm.).

PT: dekret z mocą ustawy nr 260/2009 z dnia 25 września, zmieniony ustawą nr 5/2014 z dnia 12 lutego (dostęp do usług agencji pośrednictwa pracy i świadczenie tych usług).

RO: ustawa nr 156/2000 o ochronie obywateli Rumunii pracujących za granicą, ponownie opublikowana, oraz decyzja rządu nr 384/2001 zatwierdzająca normy metodologiczne stosowania ustawy nr 156/2000, z późniejszymi zmianami;
rozporządzenie rządu nr 277/2002 zmienione rozporządzeniem rządu nr 790/2004 oraz rozporządzeniem rządu nr 1122/2010 oraz
ustawa nr 53/2003 – Kodeks pracy, ponownie opublikowana, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami oraz decyzja rządu nr 1256/2011 w sprawie warunków operacyjnych i procedury wydawania zezwoleń dla agencji pracy tymczasowej.

SI: ustawa o świadczeniach zdrowotnych (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 80/2010, 21/2013, 63/2013) oraz
ustawa o zatrudnieniu, samozatrudnieniu i pracy cudzoziemców – ZZSDT (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 47/2015).

SK: ustawa nr 5/2004 o służbach zatrudnienia oraz
ustawa nr 455/1991 o licencjach handlowych.

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Sektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Klasyfikacja CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi ochroniarskie (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: Świadczenie usług ochroniarskich.

DK, HR i HU: Świadczenie usług w następujących podsektorach: usługi strażników (87305) w HR i HU, usługi konsultingu w dziedzinie bezpieczeństwa (87302) w HR, usługi dozoru lotnisk (część 87305) w DK oraz usługi związane z transportem pojazdami opancerzonymi (87304) w HU.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: W przypadku członków zarządów przedsiębiorstw świadczących usługi dozoru i usługi ochroniarskie (87305), a także usługi w zakresie konsultacji i szkoleń dotyczących usług ochroniarskich (87302) istnieje wymóg obywatelstwa Unii Europejskiej. Członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla przedsiębiorstw świadczących usługi dozoru i usługi konsultingu w dziedzinie bezpieczeństwa muszą być również obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej zamieszkałymi w tym państwie.

FI: Licencje na świadczenie usług ochroniarskich mogą być udzielane wyłącznie osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania w EOG lub osobom prawnym mającym siedzibę na terenie w EOG.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE, ES, FI, FR i PT: Transgraniczne świadczenie usług ochroniarskich przez zagranicznego usługodawcę nie jest dozwolone. Istnieje wymóg obywatelstwa w stosunku do pracowników wyspecjalizowanych w PT, prywatnych pracowników ochrony w ES oraz dyrektorów zarządzających i dyrektorów w FR.

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich.

CZ: ustawa o licencji handlowej.

DK: uregulowania dotyczące bezpieczeństwa lotniczego.

FI: Laki yksityisistä turvallisuukspalveluista 282/2002 (ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich).

LT: ustawa nr IX-2327 z dnia 8 lipca 2004 r. o bezpieczeństwie osób i mienia.

LV: ustawa o działalności agentów ochrony (art. 6, 7, 14).

PL: ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. 2016 poz. 1432 z późn. zm.).

PT: ustawa 34/2013 oraz
rozporządzenie 273/2013.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich).

b) Usługi detektywistyczne (CPC 87301)

UE, z wyjątkiem **AT** i **SE**: Świadczenie usług detektywistycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

LT i **PT**: Państwo posiada monopol na usługi detektywistyczne.

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw

Sektor:	Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych, usługi powielania, usługi związane z dystrybucją energii i usługi związane z produkcją)
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 87905, 87904, 884, 887
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Najwyższe uprzywilejowanie
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Transgraniczne świadczenie usług tłumaczeń ustnych i tłumaczeń pisemnych dokumentów urzędowych.

b) Usługi powielania (CPC 87904)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa do celów świadczenia usług powielania.

- c) **Usługi związane z dystrybucją energii i usługi związane z produkcją (część CPC 884, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).**

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Usługi związane z dystrybucją energii i transgraniczne świadczenie usług związanych z produkcją, z wyjątkiem usług w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszących się do tych sektorów.

- d) **Obsługa techniczna i naprawa statków, sprzętu transportu kolejowego i statków powietrznych oraz ich części (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868)**

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem **DE**, **EE** i **HU**: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy środków transportu spoza jej terytorium.

UE, z wyjątkiem **CZ**, **EE**, **HU**, **LU** i **SK**: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków przeznaczonych do żeglugi śródlądowej spoza jej terytorium.

UE, z wyjątkiem **EE**, **HU** i **LV**: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków morskich spoza jej terytorium.

UE, z wyjątkiem **AT**, **EE**, **HU**, **LV** i **PL**: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków powietrznych spoza jej terytorium i ich części (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868).

UE: Wyłącznie uznane organizacje upoważnione przez Unię Europejską mogą prowadzić regulaminowe przeglądy i wydawać świadectwa statkom w imieniu państw członkowskich Unii Europejskiej. Może istnieć wymóg prowadzenia przedsiębiorstwa.

Obowiązujące środki:

UE: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach.

e) Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw związane z branżą lotniczą

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – najwyższe uprzywilejowanie:

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych dotyczących następujących usług:

- (i) sprzedaży i marketingu usług transportu lotniczego;
- (ii) usługi komputerowego systemu rezerwacji (KSR);
- (iii) konserwacji i naprawy statków powietrznych i ich części lub
- (iv) wynajmu lub dzierżawy statków powietrznych bez załogi.

Zastrzeżenie nr 11 – Telekomunikacja

Sektor: Usługi telekomunikacyjne

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług nadawczych. Nadawanie oznacza nieprzerwany ciąg transmisji wymagany do rozpowszechniania sygnałów programów telewizyjnych i radiowych wśród ogółu społeczeństwa, ale nie obejmuje łączy współpracy między operatorami.

Zastrzeżenie nr 12 – Sektor budowlany

Sektor: Usługi budowlane

Klasyfikacja
gospodarcza: CPC 51

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku
Traktowanie narodowe

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

LT: Prawo do sporządzania dokumentacji projektowej związanej z pracami budowlanymi o wyjątkowym znaczeniu jest udzielane wyłącznie przedsiębiorstwom projektowym zarejestrowanym na Litwie lub zagranicznym przedsiębiorstwom projektowym, które zostały zatwierdzone przez instytucję upoważnioną przez rząd do prowadzenia takiej działalności. Prawo do prowadzenia działalności technicznej w głównych obszarach budowlanych może zostać przyznane osobie nieposiadającej litewskiego obywatelstwa, która została zatwierdzona przez instytucję upoważnioną przez rząd litewski.

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie dystrybucji

Sektor:	Usługi w zakresie dystrybucji
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 62117, 62251, 8929, część 62112, 62226, 63107
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Dystrybucja produktów leczniczych

BG: Transgraniczna sprzedaż hurtowa produktów leczniczych (CPC 62251).

FI: Dystrybucja produktów farmaceutycznych (CPC 62117, 62251, 8929).

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o produktach leczniczych w leczeniu człowieka.

FI: Lääkelaki (ustawa medyczna) (395/1987).

b) Dystrybucja napojów alkoholowych

FI: Dystrybucja napojów alkoholowych (część CPC 62112, 62226, 63107, 8929).

Obowiązujące środki:

FI: Alkoholilaki (ustawa o alkoholu) (1143/1994).

c) Pozostałe usługi dystrybucji (część CPC 621, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, część CPC 62272, CPC 62276, CPC 63108, część CPC 6329)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Dystrybucja hurtowa produktów chemicznych, metali i kamieni szlachetnych, substancji i produktów leczniczych oraz przedmiotów do użytku medycznego; tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych.

Bulgaria zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług świadczonych przez pośredników w obrocie towarowym.

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o produktach leczniczych w leczeniu człowieka;

ustawa o działalności weterynaryjnej;

ustawa o zakazie broni chemicznej i o kontroli nad toksycznymi substancjami chemicznymi i ich prekursorami;

ustawa o tytoniu i wyrobach tytoniowych;

ustawa o podatku akcyzowym i składach podatkowych oraz

ustawa o winach i napojach spirytusowych.

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi w zakresie edukacji

Sektor:	Usługi w zakresie edukacji
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 92
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

UE: Wszelkie usługi w zakresie edukacji, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w dowolnej postaci, i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych. W przypadku gdy dozwolone jest świadczenie finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie edukacji przez zagranicznego usługodawcę, udział prywatnych podmiotów gospodarczych w systemie edukacji może podlegać wymogowi posiadania koncesji udzielanej na zasadzie niedyskryminacji.

UE, z wyjątkiem **CZ**, **NL**, **SE** i **SK**: Świadczenie pozostałych usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków prywatnych, tj. innych niż te sklasyfikowane jako usługi szkolnictwa podstawowego, średniego, wyższego oraz kształcenia dorosłych (CPC 92).

BG, **IT** i **SI**: Ograniczanie transgranicznego świadczenia usług szkolnictwa podstawowego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 921).

BG i **IT**: Ograniczanie transgranicznego świadczenia usług szkolnictwa średniego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 922).

AT: Ograniczenie transgranicznego świadczenia finansowanych ze środków prywatnych usług kształcenia dorosłych za pośrednictwem przekazu radiowego lub telewizyjnego (CPC 924).

CY, **FI**, **MT** i **RO**: Świadczenie usług szkolnictwa podstawowego, średniego oraz kształcenia dorosłych finansowanych ze środków prywatnych (CPC 921, 922, 924).

AT, **BG**, **CY**, **FI**, **MT** i **RO**: Świadczenie usług szkolnictwa wyższego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 923).

CZ i SK: Większość członków zarządu przedsiębiorstwa świadczącego usługi w zakresie edukacji finansowane ze środków prywatnych musi być obywatelami tego kraju (CPC 921, 922, 923 dla SK z wyjątkiem 92310, 924).

SI: Większość członków zarządu przedsiębiorstwa świadczącego usługi szkolnictwa średniego lub wyższego finansowane ze środków prywatnych musi być obywatelami Słowenii (CPC 922, 923).

SE: Dostawcy usług w zakresie edukacji, którzy uzyskali zgodę organów publicznych na świadczenie takich usług. Niniejsze zastrzeżenie ma zastosowanie do dostawców usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków prywatnych, przy pewnej formie wsparcia ze strony państwa, między innymi uznanych przez państwo dostawców usług w zakresie edukacji, dostawców usług w zakresie edukacji będących pod państwowym nadzorem lub do edukacji upoważniającej do otrzymania stypendium (CPC 92).

SK: W odniesieniu do dostawców wszystkich usług w zakresie szkolnictwa finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi w zakresie edukacji technicznej i zawodowej na poziomie pomaturalnym obowiązuje wymóg posiadania miejsca zamieszkania w EOG. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych, a samorząd terytorialny może ograniczać liczbę zakładanych placówek szkolnych. (CPC 921, 922, 923 inne niż 92310, 924).

Obowiązujące środki:

BG: ustawa o edukacji publicznej, art. 12;

ustawa o szkolnictwie wyższym, pkt 4 przepisów uzupełniających oraz

ustawa o kształceniu i szkoleniu zawodowym, art. 22.

FI: Perusopetuslaki (ustawa o edukacji podstawowej) (628/1998);

Lukiolaki (ustawa ogólna o szkołach średnich II stopnia) (629/1998);

Laki ammatillisesta koulutuksesta (ustawa o kształceniu i szkoleniu zawodowym) (630/1998);

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (ustawa o kształceniu zawodowym dorosłych) (631/1998);

Ammattikorkeakoululaki (ustawa o politechnikach) (351/2003) oraz

Yliopistolaki (ustawa o uczelniach wyższych) (558/2009).

IT: dekret królewski nr 1592/1933 (ustawa o szkolnictwie średnim);

ustawa nr 243/1991 (okazjonalnie wkłady ze środków publicznych na rzecz prywatnych uczelni wyższych);

uchwała CNVSU nr 20/2003 (CNVSU – Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) oraz

dekret Prezydenta Republiki (D.P.R) 25/1998.

SK: ustawa 245/2008 o szkolnictwie;

ustawa nr 131/2002 o uczelniach wyższych, art. 2, 47 i 49a oraz

ustawa nr 596/2003 o administracji państwowej w szkolnictwie, art. 16.

Zastrzeżenie nr 15 – Usługi w zakresie ochrony środowiska naturalnego

Sektor: Usługi w zakresie ochrony środowiska naturalnego: gospodarowanie odpadami i glebą

Klasyfikacja CPC 9401, 9402, 9403, 94060
gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Sekcja: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

DE: Świadczenie usług gospodarowania odpadami innych niż usługi doradcze oraz usług dotyczących ochrony gleby i gospodarowania zanieczyszczoną glebą, innych niż usługi doradcze.

Zastrzeżenie nr 16 – Usługi finansowe

Sektor: Usługi finansowe

Klasyfikacja Dostęp do rynku

gospodarcza: Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Rodzaj zastrzeżenia:

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Wszystkie usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

UE: Wymaganie od instytucji finansowej innej niż oddział, w sposób niedyskryminujący, przybrania określonej formy prawnej przy zakładaniu działalności w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

b) Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem **CY, LV, LT, MT i PL**: Świadczenie usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, z wyjątkiem:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje dowolne z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną oraz
 - towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji oraz
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami.

BG: Ubezpieczenie transportowe obejmujące towary, ubezpieczenie pojazdów jako takich oraz ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie ryzyka zlokalizowanego w Bułgarii nie może być gwarantowane bezpośrednio przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń.

CY: Świadczenie usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, z wyjątkiem:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje dowolne z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną oraz
 - towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) pośrednictwa ubezpieczeniowego;
- (iii) reasekuracji i retrocesji oraz
- (iv) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami.

FR: Ubezpieczenie od ryzyka związanego z transportem lądowym może być wystawiane wyłącznie przez towarzystwa ubezpieczeniowe mające siedzibę w Unii Europejskiej.

Obowiązujące środki:

FR: Article L 310-10 du code des assurances.

IT: Ubezpieczenie transportu towarów, ubezpieczenie pojazdów jako takich i ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do ryzyka na terytorium Włoch może zostać wystawione wyłącznie przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Unii Europejskiej, z wyjątkiem transportu międzynarodowego obejmującego przywóz do Włoch.

Obowiązujące środki:

IT: Art. 29 kodeksu ubezpieczeń prywatnych (dekret legislacyjny nr 209 z dnia 7 września 2005 r.).

IT: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i zakazywanie transgranicznego świadczenia usług aktuarialnych.

Obowiązujące środki:

IT: ustawa nr 194/1942 o zawodzie aktuarium.

MT, LT i LV: Świadczenie usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, z wyjątkiem:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje dowolne z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną oraz
 - towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji oraz
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami.

PL: Świadczenie usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, z wyjątkiem:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do towarów w obrocie międzynarodowym oraz
- (ii) reasekuracji i retrocesji ryzyka dotyczącego towarów w handlu międzynarodowym.

PT: Polisy ubezpieczeń w zakresie transportu lotniczego i morskiego, obejmujące towary, statki powietrzne, kadłuby i odpowiedzialność cywilną, mogą być wystawiane jedynie przez firmy mające siedzibę w Unii Europejskiej.

Jedynie osoby i przedsiębiorstwa mające siedzibę w Unii Europejskiej mogą działać w charakterze pośredników w zakresie takiej działalności ubezpieczeniowej w Portugalii.

Obowiązujące środki:

PT: art. 7 dekretu z mocą ustawy nr 94-B/98 oraz
art. 7 dekretu z mocą ustawy nr 144/2006.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Jeżeli zagraniczny zakład ubezpieczeń utworzył oddział w Niemczech, może on zawierać w Niemczech umowy ubezpieczeniowe odnoszące się do transportu międzynarodowego wyłącznie za pośrednictwem tego oddziału mającego siedzibę w Niemczech.

Obowiązujące środki:

DE: § 43 Abs. 2 Luftverkehrsgesetz (LuftVG) oraz
§ 105 Abs. 1 Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

ES: Do wykonywania zawodu aktuarium wymagane jest miejsce zamieszkania w Hiszpanii albo dwuletnie doświadczenie w tym zawodzie.

HU: Świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich na terytorium Węgier przez zakłady ubezpieczeń niemające siedziby w Unii Europejskiej dozwolone jest tylko za pośrednictwem oddziału zarejestrowanego na Węgrzech.

Obowiązujące środki:

HU: ustawa LX z 2003 r.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Świadczenie usług brokerów ubezpieczeniowych podlega wymogowi stałego miejsca prowadzenia działalności w Unii Europejskiej.

Wyłącznie ubezpieczyciele mający siedzibę główną w Unii Europejskiej lub oddział w Finlandii mogą oferować bezpośrednio usługi ubezpieczeniowe, w tym koasekurację.

Przynajmniej połowa członków zarządu i rady nadzorczej oraz dyrektor zarządzający zakładu ubezpieczeń świadczącego ustawowe ubezpieczenia emerytalne muszą mieć miejsce zamieszkania w EOG, chyba że właściwe organy udzieliły zwolnienia. Zagraniczni ubezpieczyciele nie mogą uzyskać licencji w Finlandii jako oddział do prowadzenia ustawowych ubezpieczeń emerytalnych. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG.

W przypadku innych zakładów ubezpieczeń wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG w stosunku do co najmniej jednego członka zarządu, rady nadzorczej i dyrektora zarządzającego. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG.

Agent zakładu ubezpieczeń z Japonii musi posiadać miejsce zamieszkania w Finlandii, chyba że zakład ubezpieczeń ma główną siedzibę w Unii Europejskiej.

Obowiązujące środki:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (ustawa o zagranicznych zakładach ubezpieczeń) (398/1995);

Vakuutusyhtiölaki (ustawa o zakładach ubezpieczeń) (521/2008);

Laki vakuutusedustuksesta (ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym) (570/2005) oraz

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (ustawa o zakładach ubezpieczeniowych oferujących ustawowe ubezpieczenie emerytalne) (354/1997).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

SK: Cudzoziemcy mogą założyć zakład ubezpieczeń w formie spółki akcyjnej lub prowadzić działalność ubezpieczeniową za pośrednictwem oddziałów mających siedzibę w Republice Słowackiej. W obu przypadkach zezwolenie podlega ocenie dokonywanej przez organy nadzorcze.

Obowiązujące środki:

SK: ustawa 39/2015 o ubezpieczeniach.

c) Usługi bankowe i inne usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające siedzibę statutową w Unii Europejskiej mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych. W celu wykonywania czynności związanych z zarządzaniem wspólnymi funduszami, w tym funduszami powierniczymi i – o ile zezwalają na to przepisy prawa krajowego – przedsiębiorstwami inwestycyjnymi, wymagane jest założenie wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa zarządzającego posiadającego siedzibę zarządu i siedzibę statutową w tym samym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Obowiązujące środki:

UE: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS), zmieniona dyrektywami: 2010/78/UE, 2011/61/UE, 2013/14/UE i 2014/91/UE oraz

dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, zmieniona dyrektywą 2013/14/UE.

SK: W Republice Słowackiej usługi inwestycyjne mogą być świadczone przez spółki zarządzające w formie spółki akcyjnej o kapitale akcyjnym przewidzianym w przepisach prawa (nie jest dozwolona forma oddziału).

Obowiązujące środki:

SK: ustawa 566/2001 o papierach wartościowych oraz
ustawa 483/2001 o bankach.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza
wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku,
traktowanie narodowe:

EE: Przy przyjmowaniu depozytów istnieje wymóg uzyskania zezwolenia od Komisji Nadzoru Finansowego w Estonii oraz rejestracji działalności jako spółki akcyjnej, spółki zależnej lub oddziału zgodnie z przepisami prawa estońskiego.

Obowiązujące środki:

EE: Krediidiasutuste seadus (ustawa o instytucjach kredytowych) § 206 i § 21.

FI: Co najmniej jeden z założycieli, członków zarządu, rady nadzorczej, dyrektor zarządzający dostawców usług bankowych i osoba uprawniona do składania podpisu w imieniu instytucji kredytowej muszą posiadać miejsce stałego zamieszkania w EOG. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG. W przypadku usług płatniczych może być wymagane miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu stałego w Finlandii.

Obowiązujące środki:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (ustawa o bankach komercyjnych i innych instytucjach kredytowych będących spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością) (1501/2001);

Säästöpankkilaki (1502/2001) (ustawa o bankach oszczędnościowych);

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) (ustawa o bankach spółdzielczych i innych instytucjach kredytowych będących bankami spółdzielczymi);

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978) (ustawa o stowarzyszeniach hipotecznych);

Maksulaitoslaki (297/2010) (ustawa o instytucjach płatniczych);

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010) (ustawa o działaniu zagranicznej instytucji płatniczej w Finlandii) oraz

Laki luottolaitostoiminnasta (ustawa o instytucjach kredytowych) (121/2007).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

IT: Usługi „consulenti finanziari” (konsultantów finansowych).

Obowiązujące środki:

IT: Art. 91–111 rozporządzenia Włoskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (CONSOB) w sprawie pośredników (nr 16190 z dnia 29 października 2007 r.).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

LT: Wyłącznie banki posiadające siedzibę statutową lub oddział na Litwie i upoważnione do świadczenia usług inwestycyjnych w EOG mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy emerytalnych. Co najmniej jeden kierownik administracji bankowej musi posiadać znajomość języka litewskiego i mieć miejsce stałego zamieszkania na Litwie.

Obowiązujące środki:

LT: ustawa nr IX-2085 z dnia 30 marca 2004 r. o bankach w Republice Litewskiej;
ustawa nr IX-1709 z dnia 4 lipca 2003 r. o przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania w Republice Litewskiej oraz
ustawa nr VIII-1212 z dnia 3 czerwca 1999 r. o dodatkowym dobrowolnym programie oszczędzania na emeryturę w Republice Litewskiej.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem **BE, CY, EE, LT, LV, MT, RO i SI**: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych oraz
- (ii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

BE: Dostarczanie usług bankowych i innych usług finansowych z wyjątkiem dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych.

CY: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) obrotu zbywalnymi papierami wartościowymi z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywanego na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób;
- (ii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych oraz
- (iii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

EE i LT: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) przyjmowania depozytów;

- (ii) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (iii) leasingu finansowego;
- (iv) usług dokonywania wszelkich płatności i przekazu pieniędzy; gwarancji i zobowiązań;
- (v) transakcji z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywanych na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób;
- (vi) udziału w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;
- (vii) pośrednictwa na rynku pieniężnym;
- (viii) zarządzania aktywami, takiego jak zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszelkich form zarządzania inwestycjami zbiorowymi, usług w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
- (ix) usług rozliczeniowych i rozrachunkowych dotyczących aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;

- (x) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych oraz dostarczanie oprogramowania dotyczącego finansów oraz
- (xi) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

LV: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) udziału w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;
- (ii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych oraz
- (iii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

MT: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) przyjmowania depozytów;
- (ii) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (iii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych oraz
- (iv) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

RO: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) przyjmowania depozytów;
- (ii) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;

- (iii) gwarancji i zobowiązań;
- (iv) pośrednictwa na rynku pieniężnym;
- (v) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych oraz dostarczanie oprogramowania dotyczącego finansów oraz
- (vi) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

SI: Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (ii) przyjmowania gwarancji i zobowiązań ze strony zagranicznych instytucji kredytowych przez krajowe osoby prawne i wyłącznych właścicieli,
- (iii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych oraz
- (iv) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w lit. a) ppkt (ii) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w sekcji E podsekcji 5 art. 8.59, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

Zastrzeżenie nr 17 – Usługi w zakresie ochrony zdrowia i usługi społeczne

Sektor:	Usługi w zakresie ochrony zdrowia i usługi społeczne
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 93, 931, inne niż 9312, część 93191, 9311, 93192, 93193, 93199
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Najwyższe uprzywilejowanie Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) **Usługi w zakresie ochrony zdrowia – usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego i usługi w zakresie ochrony zdrowia świadczone w placówkach zapewniających zakwaterowanie (CPC 93, 931 z wyjątkiem 9312, część 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)**

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

UE: Świadczenie wszelkich usług w zakresie ochrony zdrowia, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w dowolnej postaci, i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych.

UE: Świadczenie wszelkich finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie ochrony zdrowia innych niż finansowane ze środków prywatnych usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego i usługi w zakresie ochrony zdrowia świadczone w placówkach zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci świadczeń zdrowotnych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: Liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli wolnych zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze/pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, które to usługi są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

AT, PL i SI: Świadczenie usług pogotowia ratunkowego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 93192).

BE i UK: Prowadzenie przedsiębiorstwa w zakresie finansowanych ze środków prywatnych usług pogotowia ratunkowego i usług w zakresie ochrony zdrowia świadczonych w placówkach zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 93192, 93193).

BG, CY, CZ, FI, MT i SK: Świadczenie finansowanych ze środków prywatnych usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług w zakresie ochrony zdrowia świadczonych w placówkach zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

FI: Świadczenie innych usług w zakresie ochrony zdrowia (CPC 93199).

Obowiązujące środki:

CZ: ustawa nr 372/2011 Sb. o usługach opieki zdrowotnej i warunkach ich świadczenia.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (ustawa o prywatnej opiece zdrowotnej) (152/1990).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników:

DE: Prowadzenie systemu zabezpieczenia społecznego w Niemczech, w ramach którego usługi mogą być świadczone przez różne przedsiębiorstwa lub podmioty i obejmują konkurencyjne elementy, które tym samym nie są „usługami świadczonymi wyłącznie w związku z wykonywaniem władzy publicznej”. Przyznawanie lepszego traktowania w kontekście dwustronnej umowy handlowej w odniesieniu do świadczenia usług zdrowotnych i społecznych (CPC 93).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Własność finansowanych ze środków prywatnych szpitali prowadzonych przez niemieckie siły zbrojne.

Nacjonalizacja innych kluczowych szpitali finansowanych ze środków prywatnych (CPC 93110).

FR: Świadczenie usług w zakresie analiz i badań laboratoryjnych finansowanych ze środków prywatnych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Świadczenie usług w zakresie analiz i badań laboratoryjnych finansowanych ze środków prywatnych (część CPC 9311).

Obowiązujące środki:

FR: Article L 6213-1 à 6213-6 du Code de la Santé Publique.

b) Usługi w zakresie ochrony zdrowia i usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem **HU**: Wymaganie prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na terytorium danego kraju dostawców oraz ograniczenie transgranicznego świadczenia usług zdrowotnych spoza terytorium kraju, transgranicznego świadczenia usług społecznych spoza terytorium kraju, a także działalności lub usług będących częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszelkich usług w ramach wolnych zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli wolnych zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze/pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, które to usługi są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

HU: Transgraniczne świadczenie spoza terytorium kraju wszelkich finansowanych ze środków publicznych usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług w zakresie ochrony zdrowia świadczonych w obiektach zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników:

UE: Świadczenie wszystkich usług społecznych, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w dowolnej postaci i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych, oraz działalność lub usługi będące częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci usług społecznych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: Liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT i UK: Świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi związane z domami rekonwalescencji i opieki społecznej oraz domami spokojnej starości.

CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK i SI: Świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych.

DE: System zabezpieczenia społecznego w Niemczech, którego usługi są świadczone przez różne przedsiębiorstwa lub podmioty i obejmują konkurencyjne elementy i dlatego mogą nie wchodzić w zakres definicji „usług świadczonych wyłącznie w związku z wykonywaniem władzy publicznej”.

Obowiązujące środki:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (ustawa o prywatnych usługach społecznych) (922/2011).

IE: Health Act 2004 (S. 39) oraz
Health Act 1970 (ze zmianami – S.61A).

IT: ustawa nr 833/1978 w sprawie instytucji publicznego systemu opieki zdrowotnej;
dekret legislacyjny nr 502/1992 w sprawie organizacji i dyscypliny w dziedzinie zdrowia oraz
ustawa nr 328/2000 o reformie usług społecznych.

Zastrzeżenie nr 18 – Usługi związane z turystyką i podróżami

Sektor: Usługi przewodników turystycznych, usługi zdrowotne i usługi społeczne

Klasyfikacja CPC 7472

gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Traktowanie narodowe

Najwyższe uprzywilejowanie

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

FR: Wymóg obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej w przypadku świadczenia usług przewodników turystycznych na terytorium Francji.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – najwyższe uprzywilejowanie:

LT: W zakresie, w jakim Japonia zezwala obywatelom Litwy na świadczenie usług przewodników turystycznych, Litwa zezwoli obywatelom Japonii na świadczenie usług przewodników turystycznych na tych samych warunkach.

Zastrzeżenie nr 19 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Sektor:	Usługi w zakresie rekreacji, kultury i sportu
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 962, 963, 9619, 964
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi bibliotek, archiwów i muzeów oraz pozostałe usługi w zakresie kultury (CPC 963)

UE, z wyjątkiem AT oraz, w odniesieniu do inwestycji, LT: Świadczenie usług bibliotek, archiwów i muzeów oraz pozostałych usług w zakresie kultury.

AT i LT: Do prowadzenia przedsiębiorstwa może być wymagana licencja lub zezwolenie.

b) Usługi rozrywkowe, teatr, koncerty na żywo i cyrk (CPC 9619, 964 inne niż 96492)

UE, z wyjątkiem AT i SE: Transgraniczne świadczenie usług rozrywkowych obejmujących m.in. teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki.

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI i SK: Świadczenie usług rozrywkowych obejmujących m.in. teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki.

BG: Świadczenie następujących usług rozrywkowych: cyrk, parki rozrywki i podobne atrakcje, sale balowe, dyskoteki i nauka tańca oraz inne usługi rozrywkowe.

EE: Świadczenie innych usług rozrywkowych z wyjątkiem usług kinowych.

LT i LV: Świadczenie wszystkich usług rozrywkowych innych niż prowadzenie kina.

CY, CZ, LV, PL, RO i SK: Transgraniczne świadczenie usług sportowych i innych usług rekreacyjnych.

c) Usługi agencji informacyjnych i prasowych (CPC 962)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Udział zagraniczny w istniejących przedsiębiorstwach wydawniczych publikujących w języku francuskim nie może przekraczać 20 % kapitału lub praw głosu w spółce.

Prowadzenie japońskich agencji prasowych podlega warunkom określonym w uregulowaniach krajowych. Prowadzenie agencji prasowych przez inwestorów zagranicznych podlega zasadzie wzajemności.

Obowiązujące środki:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse oraz

Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Świadczenie usług agencji informacyjnych i prasowych.

d) Usługi gier hazardowych i zakładów (CPC 96492)

UE, z wyjątkiem **MT**: Prowadzenie działalności hazardowej, która obejmuje obstawianie stawek mających wartość pieniężną w grach losowych, w szczególności loterie, losy ze „zdrapkami”, usługi hazardowe oferowane w kasynach, salonach gier lub lokalach posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, zakłady sportowe, usługi w salonach bingo i usługi w zakresie gier hazardowych świadczone przez organizacje charytatywne lub organizacje niekomercyjne i na korzyść tych organizacji.

Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do gier zręcznościowych, automatów do gier, które nie wydają nagród lub wydają nagrody w postaci bezpłatnych gier, i do gier promocyjnych, których wyłącznym celem jest zwiększenie sprzedaży towarów lub usług nieobjętych tym wyłączeniem.

Zastrzeżenie nr 20 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Sektor: Usługi transportowe

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Najwyższe uprzywilejowanie

Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Transport morski – wszelka inna działalność handlowa prowadzona ze statku

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Obywatelstwo załogi na statku morskim lub śródlądowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

UE, z wyjątkiem LV i MT: Do celów rejestracji statku i obsługi floty pod banderą narodową państwa siedziby (wszelka handlowa działalność morską prowadzona ze statku morskiego, w tym rybołówstwo, akwakultura i usługi związane z rybołówstwem; międzynarodowy transport osobowy i towarowy (CPC 721) oraz usługi pomocnicze w branży transportu morskiego).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: W odniesieniu do Japonii, gdy działania podjęte lub oficjalnie ustalone przez Japonię prowadzą do ograniczenia lub zakazu wpływania do portów japońskich dla operatorów żeglugi Unii Europejskiej lub załadunku i rozładunku towarów w Japonii.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

MT: Istnieją prawa wyłączne dla połączenia morskiego Malty z Europą kontynentalną przez Włochy (CPC 7213, 7214, część 742, 745, część 749).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SK: Aby móc złożyć wniosek o licencję na świadczenie usług, inwestor zagraniczny musi posiadać główne miejsce prowadzenia działalności na terenie Republiki Słowackiej (CPC 722).

b) Usługi pomocnicze w branży transportu morskiego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Świadczenie usług pilotażowych i usług cumowniczych. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niezależnie od kryteriów, które mogą mieć zastosowanie do rejestracji statków w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Unia Europejska zastrzega sobie prawo do stosowania wymogu, by wyłącznie statki zarejestrowane w krajowych rejestrach państw członkowskich Unii Europejskiej mogły świadczyć usługi pilotażowe i usługi cumownicze (CPC 7452).

UE, z wyjątkiem LT i LV: Wyłącznie statki pływające pod banderą państwa członkowskiego Unii Europejskiej mogą świadczyć usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214).

LT: Usługi pilotażowe i usługi cumownicze mogą świadczyć wyłącznie osoby prawne z Litwy lub osoby prawne z państwa członkowskiego Unii Europejskiej z oddziałami na Litwie, które posiadają świadectwo wydane przez Litewski Urząd Bezpieczeństwa Morskiego (CPC 7214).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BE: Usługi przeładunku towarów mogą być świadczone wyłącznie przez akredytowanych pracowników uprawnionych do pracy w obszarach portowych wyznaczonych dekretem królewskim (CPC 741).

Obowiązujące środki:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire;

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence;

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers);

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand);

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge);

Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende)

oraz

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

c) Transport śródlądowymi drogami wodnymi i usługi pomocnicze w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie, kadra kierownicza wyższego szczebla, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie:

UE: Osobowy i towarowy transport śródlądowymi drogami wodnymi (CPC 722); oraz usługi pomocnicze w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi.

Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejsze zastrzeżenie obejmuje również usługi transportu kabotażowego na śródlądowych drogach wodnych (CPC 722).

d) Usługi transportu kolejowego i usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Osobowy i towarowy transport kolejowy (CPC 711).

FI: Transgraniczne świadczenie usług transportu kolejowego. W odniesieniu do usług kolejowego przewozu osób obowiązują obecnie prawa wyłączne (przyznane spółce VR-Group Ltd, w której 100 % udziałów należy do skarbu państwa) – do 2017 r. na obszarze metropolitalnym Helsinek i do 2019 r. na pozostałych obszarach; przy czym istnieje możliwość odnowienia tych praw (CPC 7111, 7112).

LT: Państwo posiada monopol na usługi konserwacji i naprawy środków transportu kolejowego (CPC 86764, 86769, część 8868).

SE (wyłącznie w odniesieniu do dostępu do rynku): Usługi konserwacji i naprawy środków transportu kolejowego podlegają testowi potrzeb ekonomicznych, gdy inwestor zamierza utworzyć własną infrastrukturę związaną z obsługą terminalu. Główne kryteria: ograniczenia związane z przestrzenią i wydajnością (CPC 86764, 86769, część 8868).

Obowiązujące środki:

FI: Rautatielaki (ustawa o transporcie kolejowym) (304/2011).

SE: ustawa o planowaniu i budownictwie (2010:900).

e) Transport drogowy (przewóz osób, transport towarowy, usługi w zakresie międzynarodowego transportu ciężarowego) i usługi pomocnicze w branży transportu drogowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE:

- (i) stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i ograniczanie transgranicznego świadczenia usług transportu drogowego (CPC 712);
- (ii) ograniczanie świadczenia usług kabotażu w państwie członkowskim Unii Europejskiej przez zagranicznych inwestorów mających siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (CPC 712);
- (iii) w odniesieniu do usług taksówkarskich w Unii Europejskiej zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych, na podstawie którego ustala się ograniczenie liczby usługodawców. Główne kryteria: lokalny popyt zgodnie z obowiązującymi przepisami (CPC 71221).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

BE: Maksymalna liczba licencji może być prawnie regulowana (CPC 71221).

Obowiązujące środki:

UE: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE;
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych oraz
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006.

IT: Do usług w zakresie przewozu limuzynami ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i tworzenie nowych miejsc pracy.

Do usług w zakresie przewozów autobusowych między miastami ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i tworzenie nowych miejsc pracy.

Do świadczenia usług transportu towarowego ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt (CPC 712).

Obowiązujące środki:

IT: art. 85 dekretu legislacyjnego nr 285/1992 (kodeks drogowy ze zm.);
art. 8 dekretu legislacyjnego nr 395/2000 (drogowy przewóz osób);
ustawa nr 21/1992 (przepisy ramowe w sprawie nieregularnego publicznego transportu drogowego osób);
art. 1 ustawy nr 218/2003 (przewóz osób wynajętymi autobusami z kierowcą) oraz
ustawa nr 151/1981 (przepisy ramowe w sprawie lokalnego transportu publicznego).

PT: W przypadku przewozu osób do świadczenia usług w zakresie przewozu limuzynami ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

LV: W przypadku usług przewozu osób i transportu towarowego wymagane jest zezwolenie, ale nie obejmuje ono pojazdów zarejestrowanych za granicą. Podmioty gospodarcze z siedzibą na Łotwie muszą korzystać z pojazdów zarejestrowanych w kraju (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: W przypadku przewozu osób i transportu towarowego wyłączne prawa lub zezwolenia mogą zostać przyznane jedynie obywatelom państwa członkowskiego Unii Europejskiej i osobom prawnym z Unii Europejskiej, których siedziba główna znajduje się na terenie Unii Europejskiej. Wymagana jest rejestracja. Osoby fizyczne muszą posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej (CPC 712).

MT: Usługi publicznego transportu autobusowego: cała sieć podlega wymogowi uzyskania koncesji, która obejmuje porozumienie dotyczące obowiązku użyteczności publicznej w sprawie świadczenia usług na rzecz określonych grup społecznych (np. studentów i osób starszych) (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Do świadczenia usług transportu drogowego wymagane jest zezwolenie, ale nie obejmuje ono pojazdów zarejestrowanych za granicą (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Inwestorzy spoza Unii Europejskiej nie mogą świadczyć usług przewozów autobusowych między miastami (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

ES: W przypadku przewozu osób do usług świadczonych w ramach klasyfikacji gospodarczej CPC 7122 ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt. Do usług w zakresie przewozów autobusowych między miastami ma zastosowanie test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i tworzenie nowych miejsc pracy.

SE: Usługi konserwacji i naprawy środków transportu drogowego podlegają testowi potrzeb ekonomicznych, gdy inwestor zamierza utworzyć własną infrastrukturę związaną z obsługą terminalu. Główne kryteria: ograniczenia związane z przestrzenią i wydajnością (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, część 8867).

SK: W przypadku transportu towarowego zastosowanie ma test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt (CPC 712).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa w odniesieniu do usług wspierających w branży transportu drogowego (CPC 744).

Obowiązujące środki:

UE: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE;
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych oraz
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006.

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (ustawa o komercyjnym transporcie drogowym) 693/2006 oraz
Ajoneuvolaki (ustawa o pojazdach) 1090/2002.

SE: ustawa o planowaniu i budownictwie (2010:900).

f) Transport kosmiczny i wynajem statków kosmicznych

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Usługi transportu w przestrzeni kosmicznej i wynajmu statków kosmicznych (CPC 733, część 734).

g) Wyłączenia z zasady najwyższego uprzywilejowania

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – najwyższe uprzywilejowanie:

(i) Transport (kabotażowy) inny niż transport morski

FI: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych zwalniających pojazdy zarejestrowane za granicą z ogólnego zakazu świadczenia usług transportu kabotażowego (w tym w zakresie transportu kombinowanego, drogowego i kolejowego) w Finlandii na zasadzie wzajemności (część CPC 711, część 712, część 722).

(ii) Usługi wspierające w branży transportu morskiego

BG: W zakresie, w jakim Japonia zezwala usługodawcom z Bułgarii na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, Bułgaria zezwoli usługodawcom z Japonii na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, na tych samych warunkach (część CPC 741, część CPC 742).

(iii) Wynajem lub dzierżawa statków

DE: Czarterowanie zagranicznych statków przez konsumentów zamieszkałych w Niemczech może podlegać warunkowi wzajemności (CPC 7213, 7223, 83103).

(iv) Transport drogowy i kolejowy

UE: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych w sprawie międzynarodowego transportu drogowego towarów (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego) i przewozu osób, zawartych między Unią Europejską lub państwami członkowskimi Unii Europejskiej a państwem trzecim (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). W ramach takiego podejścia można:

- zastrzegać lub ograniczać świadczenie odnośnych usług transportowych pomiędzy umawiającymi się stronami lub na terytorium umawiających się stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym państwie będącym umawiającą się stroną¹ lub
- przewidywać zwolnienia podatkowe dla takich pojazdów.

¹ W odniesieniu do Austrii część wyłączenia z zasady najwyższego uprzywilejowania dotyczącej praw przewozowych obejmuje wszystkie państwa, z którymi zawarto porozumienia dwustronne w sprawie transportu drogowego lub inne porozumienia dotyczące transportu drogowego lub z którymi takie porozumienia mogą zostać zawarte w przyszłości.

(v) Transport drogowy

BG: Środki wprowadzane na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień, zastrzegające lub ograniczające świadczenie tego rodzaju usług transportowych oraz określające zasady i warunki takiej działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, na terytorium Bułgarii lub przez granice Bułgarii (CPC 7121, 7122, 7123).

CZ: Środki wprowadzane na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do Republiki Czeskiej, w ramach jej terytorium oraz z Republiki Czeskiej na terytorium umawiających się stron (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: Zezwolenie na ustanowienie obecności handlowej w Hiszpanii może nie zostać wydane usługodawcom pochodzącym z państw, które nie przyznają faktycznego dostępu do rynku usługodawcom z Hiszpanii (CPC 7123).

Obowiązujące środki:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

HR: Środki stosowane na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień w sprawie międzynarodowego transportu drogowego, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do usług transportu do Chorwacji, na jej terytorium oraz z Chorwacji na terytorium umawiających się stron (CPC 7121, 7122, 7123).

LT: Środki wprowadzane na podstawie porozumień dwustronnych, określające przepisy dotyczące usług transportowych i warunków prowadzenia działalności, w tym tranzytu dwustronnego i innych pozwoleń na transport na Litwę, przez jej terytorium oraz z Litwy na terytorium umawiających się stron, a także podatków drogowych i innych opłat (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: Środki wprowadzane na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do Republiki Słowackiej, w ramach jej terytorium oraz z Republiki Słowackiej na terytorium umawiających się stron (CPC 7121, 7122, 7123).

(vi) Transport kolejowy

BG, CZ i SK: Środki wprowadzane na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień regulujących prawa przewozowe i warunki prowadzenia działalności oraz świadczenie usług transportowych na terytorium Bułgarii, Republiki Czeskiej i Słowacji oraz pomiędzy tymi państwami. (CPC 7111, 7112).

(vii) Transport lotniczy – usługi pomocnicze w branży usług transportu lotniczego

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych dotyczących usług obsługi naziemnej.

(viii) Transport drogowy i kolejowy

EE: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych w sprawie międzynarodowego transportu drogowego (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego), polegającego na zastrzeganiu lub ograniczaniu świadczenia usług transportowych do Estonii, w ramach jej terytorium oraz z Estonii na terytorium umawiających się stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym z państw będących stroną umowy i przewidywaniu zwolnienia z podatku w przypadku takich pojazdów (część CPC 711, część 712, część 721).

(ix) Wszystkie usługi w zakresie przewozu osób i transportu towarowego inne niż usługi transportu morskiego i lotniczego

PL: W zakresie, w jakim Japonia zezwala na świadczenie usług transportowych do Japonii i przez jej terytorium przez dostawców usług przewozu osób i transportu towarowego z Polski, Polska zezwoli na świadczenie usług transportowych do Polski i przez swoje terytorium przez dostawców usług przewozu osób i transportu towarowego z Japonii na tych samych warunkach.

Zastrzeżenie nr 21 – Rolnictwo, rybołówstwo i woda

Sektor:	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; rybołówstwo, akwakultura, usługi związane z rybołówstwem; pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu; ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Najwyższe uprzywilejowanie Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Działalność rolnicza i łowiecka.

HU: Działalność rolnicza (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 inna niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

Obowiązujące środki:

HR: ustawa o gruntach rolnych (Dziennik Ustaw 152/08, 25/09, 153/09, 21/10, 39/11 i 63/11), art. 2.

b) Rybołówstwo, akwakultura i usługi związane z rybołówstwem (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: W szczególności w ramach wspólnej polityki rybołówstwa i umów połowowych z państwem trzecim, eksploatacja i dostęp do zasobów biologicznych i łowisk znajdujących się na wodach morskich podlegających suwerenności albo jurysdykcji państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym:

- (i) regulacja wylądunku połowów dokonywanego w ramach subkontyngentów przyznanych statkom należącym do Japonii lub państwa trzeciego w portach Unii Europejskiej;
- (ii) określanie minimalnej wielkości przedsiębiorstwa, aby zachować statki stosowane w rybołówstwie tradycyjnym i przybrzeżnym lub
- (iii) przyznawanie zróżnicowanego traktowania Japonii lub państwom trzecim na podstawie obecnie obowiązujących lub przyszłych porozumień dwustronnych w sprawie rybołówstwa.

Licencja uprawniająca do połowów przemysłowych na wodach terytorialnych państwa członkowskiego Unii Europejskiej może zostać udzielona wyłącznie statkom pływającym pod banderą państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Obywatelstwo załogi statku rybackiego pływającego pod banderą państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Zakładanie obiektów akwakultury morskiej i śródlądowej.

FR: Obywatele państw niebędących członkami Unii Europejskiej nie mogą korzystać z morskich terenów należących do państwa francuskiego w celu hodowli ryb, skorupiaków, mięczaków lub alg.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Przejmowanie zasobów mórz i rzek przez statki na wewnętrznych wodach morskich i na morzu terytorialnym Bułgarii dokonywane jest przez statki pływające pod banderą bułgarską. Zagraniczny statek nie może prowadzić połowów przemysłowych w wyłącznej strefie ekonomicznej, chyba że na podstawie porozumienia między Bułgarią i państwem bandery. Przekraczając wyłączną strefę ekonomiczną, zagraniczne statki połowowe nie mogą mieć swoich narzędzi połowowych w trybie operacyjnym.

c) Pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Działalność obejmująca między innymi usługi w zakresie poboru, uzdatniania i dystrybucji wody do gospodarstw domowych, odbiorców przemysłowych, komercyjnych lub innych, w tym dostarczanie wody pitnej, oraz gospodarkę wodną.

Zastrzeżenie nr 22 – Usługi związane z branżą energetyczną

Sektor:	Wytwarzanie energii elektrycznej i powiązane usługi
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, część 4030, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, część 88, 887.
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) **Usługi energetyczne – ogólne (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, część 403, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))**

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: W przypadku gdy państwo członkowskie Unii Europejskiej zezwala podmiotom zagranicznym na prawo własności do systemu przesyłu gazu lub energii elektrycznej lub systemu transportu rurociągowego ropy i gazu, w odniesieniu do przedsiębiorstw z Japonii kontrolowanych przez osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa z państwa trzeciego, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy, gazu ziemnego lub energii elektrycznej do Unii Europejskiej, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii Unii Europejskiej jako całości lub poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej. Powyższe zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług w zakresie doradztwa i konsultingu świadczonych w ramach usług związanych z dystrybucją energii.

Powyższe zastrzeżenie nie ma zastosowania do **HR**, **HU** i **LT** (w przypadku **LT** tylko CPC 7131) w odniesieniu do transportu rurociągowego paliw, ani do **LV** w odniesieniu do usług związanych z dystrybucją energii, ani do **SI** w odniesieniu do usług związanych z dystrybucją gazu (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

CY: Wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej w zakresie, w jakim inwestor jest kontrolowany przez osobę fizyczną lub prawną z państwa spoza Unii Europejskiej, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy lub gazu ziemnego do Unii Europejskiej, a także wytwarzanie gazu, samodzielna dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym, produkcja, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, transport paliwa rurociągami, usługi związane z dystrybucją energii elektrycznej i gazu ziemnego inne niż usługi doradcze i konsultingowe, usługi sprzedaży hurtowej energii elektrycznej, usługi sprzedaży detalicznej paliwa silnikowego, energii elektrycznej i gazu nie w butlach (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 i 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

FI: Sieci i systemy przesyłu i dystrybucji energii, pary i gorącej wody.

FI: Ograniczenia ilościowe w postaci monopoli lub praw wyłącznych dotyczących przywozu gazu ziemnego oraz produkcji i dystrybucji pary i gorącej wody. Obecnie istnieją naturalne monopole i prawa wyłączne (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

FR: Systemy przesyłu energii elektrycznej i gazu oraz transportu rurociągowego ropy i gazu (CPC 7131).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Usługi dystrybucji energii i usługi związane z dystrybucją energii (CPC 887 inne niż usługi w zakresie konsultingu).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Usługi przesyłu energii, w odniesieniu do rodzajów podmiotów prawnych i traktowania podmiotów publicznych lub prywatnych, którym Belgia nadała prawa wyłączne. Wymagana jest siedziba w Unii Europejskiej (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

BG: Usługi związane z dystrybucją energii (część CPC 88).

PT: Wytwarzanie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie gazu, transport paliwa rurociągami, sprzedaż hurtowa energii elektrycznej, sprzedaż detaliczna energii elektrycznej i gazu nie w butlach, a także usługi związane z dystrybucją energii elektrycznej i gazu ziemnego. Koncesje w sektorach energii elektrycznej i gazu są przyznawane wyłącznie ograniczonej liczbie przedsiębiorstw, które mają siedzibę główną i faktyczny zarząd w PT (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

SK: W przypadku usług wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania gazu i dystrybucji paliw gazowych, wytwarzania i dystrybucji pary wodnej i gorącej wody, transportu paliwa rurociągami, sprzedaży hurtowej i detalicznej energii elektrycznej, pary wodnej i gorącej wody oraz usług związanych z dystrybucją energii, w tym usług w dziedzinie zapewniania sprawności energetycznej, oszczędności energii i audytu energetycznego, wymagane jest zezwolenie. Zastosowanie ma test potrzeb ekonomicznych, a wniosek może zostać odrzucony tylko w razie nasycenia rynku. W odniesieniu do wszystkich tych rodzajów działalności zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej posiadającej miejsce stałego zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub EOG bądź osobie prawnej mającej siedzibę w Unii Europejskiej lub EOG (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, 4030, CPC 7131).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Z wyjątkiem górnictwa rud metali i pozostałych usług górnictwa i kopalnictwa przedsiębiorstwa zagraniczne kontrolowane przez osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa z państwa trzeciego, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy lub gazu ziemnego do Unii Europejskiej, mogą mieć zakaz uzyskania kontroli nad daną działalnością. Wymagana rejestracja (nie jest dozwolona forma oddziału) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, część 4010, część 4020, część 4030).

Obowiązujące środki:

UE: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE oraz
dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE.

BG: ustawa energetyczna.

CY: ustawa o regulacji rynku energii elektrycznej z 2003 r. 122(I)/2003, zmieniona ustawami 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 i 18(I)/2017;
ustawy regulujące rynek gazu z lat 2004–2007;
ustawa o rurociągach naftowych, rozdział 273 konstytucji Republiki Cypryjskiej;
ustawa o ropie naftowej L.64(I)/1975 oraz
ustawy o specyfikacjach technicznych ropy naftowej i paliwa z lat 2003–2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000) oraz Sähkömarkkinalaki (ustawa o rynku energii elektrycznej) (386/1995).

FR: Kodeks energetyczny (L111-5, L111-53).

PT: dekret z mocą ustawy nr 230/2012 i dekret z mocą ustawy nr 231/2012 z dnia 26 października – w sprawie gazu ziemnego;
dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012 i dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej oraz
dekret z mocą ustawy nr 31/2006 z dnia 15 lutego – w sprawie ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

SK: ustawa nr 51/1988 o górnictwie, materiałach wybuchowych i państwowej administracji górniczej;
ustawa nr 569/2007 o działalności geologicznej, art. 5;
ustawa 251/2012 o energii, art. 6 i 7 oraz
ustawa nr 657/2004 o energii termalnej, art. 5.

b) Energia elektryczna (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Import energii elektrycznej. W odniesieniu do transgranicznej sprzedaży hurtowej i detalicznej energii elektrycznej.

FR: Wyłącznie przedsiębiorstwa, w których 100 % kapitału należy do państwa francuskiego, do innej organizacji sektora publicznego lub do Electricité de France (EDF), mogą posiadać na własność i prowadzić przesył energii elektrycznej lub systemy dystrybucji.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła.

PT: Działalność związana z przesyłem i dystrybucją energii elektrycznej jest prowadzona na podstawie wyłącznych koncesji na usługi publiczne.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Indywidualne zezwolenie na wytwarzanie energii elektrycznej o mocy 25 MW wymaga prowadzenia przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej lub w innym kraju, w którym obowiązuje system podobny do systemu wprowadzonego w życie dyrektywą 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i w którym przedsiębiorstwo ma skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką.

Wytwarzanie energii elektrycznej na obszarach morskich Belgii podlega wymogowi uzyskania koncesji i obowiązku prowadzenia spółki joint venture z przedsiębiorstwem z państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zagranicznym przedsiębiorstwem z kraju stosującego system podobny do systemu wprowadzonego w życie dyrektywą 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającą dyrektywę 96/92/WE, w szczególności w odniesieniu do warunków dotyczących zezwoleń i wyboru. Ponadto przedsiębiorstwo powinno mieć główną siedzibę administracyjną lub siedzibę główną na terenie państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub kraju spełniającego powyższe kryteria, w którym ma skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką.

Budowa linii elektrycznych, które łączą produkcję na obszarach morskich z siecią przesyłową Elia wymaga zezwolenia, a przedsiębiorstwo musi spełnić wyżej określone warunki, z wyjątkiem wymogu dotyczącego spółki joint venture.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

BE: Zezwolenie jest konieczne w przypadku dostaw energii elektrycznej przez pośrednika, którego klienci mają siedzibę w Belgii i są połączeni z krajowym systemem sieci lub z linią bezpośrednią, której napięcie znamionowe przekracza 70000 woltów. Takie zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej lub prawnej mającej siedzibę w EOG.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

FR: Wytwarzanie energii elektrycznej.

Obowiązujące środki:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes;

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer oraz

Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000) oraz Sähkömarkkinalaki (ustawa o rynku energii elektrycznej) 588/2013
FR: Kodeks energetyczny (L111-5, L111-53).

PT: dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012 oraz dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej.

- c) **Paliwa, gaz, ropa naftowa i produkty ropopochodne (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, część 88, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))**

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Zapobieganie sprawowaniu kontroli nad terminalem skroplonego gazu ziemnego (LNG) lub posiadaniu go na własność (w tym części terminalu stosowanych do przechowywania lub ponownego zgazowania LNG) przez zagraniczne osoby lub przedsiębiorstwa z powodów bezpieczeństwa energetycznego.

FR: Z powodów krajowego bezpieczeństwa energetycznego wyłącznie przedsiębiorstwa, w których 100 % kapitału należy do państwa francuskiego, do innej organizacji sektora publicznego lub do ENGIE, mogą posiadać na własność i prowadzić przesył gazu lub systemy dystrybucji.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Usługi przechowywania luzem gazów, w odniesieniu do rodzajów podmiotów prawnych i traktowania podmiotów publicznych lub prywatnych, którym Belgia nadała prawa wyłączne. Do świadczenia usług przechowywania luzem gazów wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej (część CPC 742).

BG: Transport rurociągowy, przechowywanie i magazynowanie ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym przesył tranzytem (CPC 71310, część CPC 742).

PT: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie przechowywania i magazynowania paliw transportowanych rurociągami (gazu ziemnego). Ponadto koncesje na przesył, dystrybucję i składowanie podziemne gazu ziemnego oraz odbiór, przechowywanie i prowadzenie terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego są przyznawane na podstawie umów koncesyjnych w wyniku publicznych zaproszeń do składania ofert (CPC 7131, CPC 7422).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Transport rurociągami gazu ziemnego i innych paliw podlega wymogowi uzyskania zezwolenia. Zezwolenie może zostać przyznane wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej (zgodnie z art. 3 AR z dnia 14 maja 2002 r.).

W przypadku gdy o zezwolenie wnosi przedsiębiorstwo:

- (i) przedsiębiorstwo to musi być ustanowione zgodnie z prawem belgijskim lub prawem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub prawem państwa trzeciego, które zobowiązało się do utrzymania ram regulacyjnych podobnych do wspólnych wymogów określonych w dyrektywie 98/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. dotyczącej wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego oraz

- (ii) siedziba administracyjna przedsiębiorstwa, jego główne miejsce prowadzenia działalności lub siedziba główna musi znajdować się na terenie państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, które zobowiązało się do utrzymania ram regulacyjnych podobnych do wspólnych wymogów określonych w dyrektywie 98/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. dotyczącej wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego (CPC 7131).

BE: Ogólnie rzecz biorąc, dostawa gazu ziemnego na rzecz klientów (tj. spółek dystrybucyjnych i odbiorców, których ogólny łączny poziom zużycia gazu pochodzącego ze wszystkich punktów dostaw wynosi co najmniej milion metrów sześciennych w skali roku) prowadzących przedsiębiorstwo w Belgii podlega wymogowi uzyskania indywidualnego zezwolenia od ministra, z wyjątkiem sytuacji, w której dostawcą jest spółka dystrybucyjna korzystająca z własnej sieci dystrybucji. Takie zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej lub prawnej mającej siedzibę w Unii Europejskiej.

CY: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie przechowywania i magazynowania paliw transportowanych rurociągami oraz sprzedaż detaliczna oleju opałowego i gazu w butlach inna niż sprzedaż wysyłkowa (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Świadczenie usług w zakresie transportu rurociągami podlega wymogowi prowadzenia przedsiębiorstwa. Usługi można świadczyć na podstawie umowy koncesyjnej wydawanej przez władze państwowe lub lokalne. Świadczenie tych usług reguluje węgierska ustawa o koncesjach (CPC 7131).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

LT: Usługi związane z transportem rurociągowym paliw i usługi pomocnicze związane z transportem rurociągowym towarów innych niż paliwo.

Obowiązujące środki:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations oraz

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (article 8.2).

BG: ustawa energetyczna.

CY: ustawa o regulacji rynku energii elektrycznej z 2003 r. 122(I)/2003, zmieniona ustawami 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 i 18(I)/2017; ustawy regulujące rynek gazu z lat 2004–2007; ustawa o rurociągach naftowych, rozdział 273 konstytucji Republiki Cypryjskiej; ustawa o ropie naftowej L.64(I)/1975 oraz ustawy o specyfikacjach technicznych ropy naftowej i paliwa z lat 2003–2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000).

FR: Kodeks energetyczny (L111-5, L111-53).

HU: ustawa nr XVI z 1991 r. o koncesjach.

LT: ustawa nr VIII-1973 z dnia 10 października 2000 r. o gazie ziemnym w Republice Litewskiej.

PT: dekret z mocą ustawy nr 230/2012 i dekret z mocą ustawy nr 231/2012 z dnia 26 października – w sprawie gazu ziemnego; dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012 i dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej oraz dekret z mocą ustawy nr 31/2006 z dnia 15 lutego – w sprawie ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

d) Energia jądrowa (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, część 4010, CPC 887)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Produkcja, przetwarzanie lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

AT i FI: Produkcja, przetwarzanie lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

BE: Produkcja, przetwarzanie lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników:

HU i SE: Przetwarzanie paliw jądrowych i wytwarzanie energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

BG: Przetwarzanie materiałów rozszczepialnych i paliworodnych lub materiałów, z których takie materiały pochodzą, a także handel nimi, konserwacja i naprawa sprzętu i systemów w zakładach wytwarzających energię jądrową, transport takich materiałów oraz odpadów z ich przetwarzania, wykorzystywanie promieniowania jonizującego, a także wszelkie inne usługi związane z wykorzystywaniem energii jądrowej do celów pokojowych (w tym usługi inżynierskie i doradcze oraz usługi związane z oprogramowaniem itp.).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Działalność taka musi odbywać się zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Japonią.

Obowiązujące środki:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (ustawa zasadnicza na rzecz Austrii wolnej od elektrowni jądrowych), BGBl. I Nr. 149/1999.

BG: ustawa o bezpiecznym wykorzystaniu energii jądrowej.

FI: Ydinenergialaki (ustawa o energii jądrowej) (990/1987).

HU: ustawa CXVI z 1996 r. o energii jądrowej oraz
dekret rządowy nr 72/2000 w sprawie energii jądrowej.

SE: szwedzki kodeks ochrony środowiska naturalnego (1998:808) oraz
ustawa o działalności w zakresie technologii jądrowej (1984:3).

Zastrzeżenie nr 23 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Sektor:	Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 9703, część CPC 612, część CPC 621, część CPC 625, część 85990
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Najwyższe uprzywilejowanie Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
Sekcja:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi pogrzebowe, usługi w zakresie kremacji zwłok i usługi przedsiębiorstw pogrzebowych (CPC 9703)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

FI: Usługi kremacji oraz prowadzenia/utrzymania cmentarzy i miejsc pochówku mogą być świadczone wyłącznie przez państwo, gminy, parafie, wspólnoty wyznaniowe lub fundacje lub stowarzyszenia niekomercyjne.

PT: Do świadczenia usług pogrzebowych i usług przedsiębiorstw pogrzebowych wymagana jest obecność handlowa. Pełnienie funkcji kierownika technicznego w podmiotach świadczących usługi pogrzebowe i w zakładach pogrzebowych wymaga obywatelstwa EOG.

SE: Monopol Kościoła Szwecji lub władz lokalnych na usługi kremacji i usługi pogrzebowe.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Cmentarz mogą prowadzić wyłącznie osoby prawne prawa publicznego. Zakładanie i prowadzenie cmentarzy oraz świadczenie usług pogrzebowych odbywa się w ramach usług rządowych.

SI: Usługi pogrzebowe, usługi w zakresie kremacji zwłok i usługi przedsiębiorstw pogrzebowych.

Obowiązujące środki:

FI: Hautaustoimilaki (ustawa o usługach pogrzebowych) (457/2003).

PT: dekret z mocą ustawy nr 10/2015 z dnia 16 stycznia.

SE: Begravningslag (1990:1144).

b) Pozostałe usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CZ: Usługi aukcyjne w Republice Czeskiej podlegają wymogowi uzyskania licencji. Aby uzyskać licencję (na organizowanie dobrowolnych aukcji publicznych), przedsiębiorstwo musi być zarejestrowane w Republice Czeskiej, a osoba fizyczna musi uzyskać pozwolenie na pobyt, natomiast przedsiębiorstwo lub osoba fizyczna muszą być wpisane do rejestru handlowego w Republice Czeskiej (część CPC 612, część CPC 621, część CPC 625, część 85990).

Obowiązujące środki:

CZ: ustawa nr 455/1991 Coll. – ustawa o licencji handlowej oraz
ustawa nr 26/2000 Coll. – ustawa o aukcjach publicznych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

LT: Przedsiębiorstwo państwowe „Infostruktura” posiada prawa wyłączne do świadczenia następujących usług: transmisja danych przy pomocy bezpiecznych sieci przesyłu danych państwowych, nadawanie adresów internetowych zakończonych na „gov.lt”, certyfikacja kas elektronicznych.

Obowiązujące środki:

LT: uchwała rządowa nr 756 z dnia 28 maja 2002 r. w sprawie zatwierdzania standardowej procedury ustalania cen i taryf towarów i usług o charakterze monopolistycznym, dostarczanych przez przedsiębiorstwa państwowe i instytucje publiczne powołane przez ministerstwa, instytucje rządowe i gubernatorów okręgów, i przypisanych im.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FI: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa w Finlandii lub w innym państwie EOG do celów świadczenia usług identyfikacji elektronicznej.

Obowiązujące środki:

FI: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista 617/2009 (ustawa o rygorystycznej identyfikacji elektronicznej i podpisach elektronicznych 617/2009).

c) Nowe rodzaje usług

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Świadczenie nowych usług, niesklasyfikowanych w Centralnej Klasyfikacji Produktów Organizacji Narodów Zjednoczonych (CPC) z 1991 r.

Wykaz Japonii

Uwagi

1. W niniejszym wykazie określono, na podstawie art. 8.12, 8.18 i 8.24, zastrzeżenia dokonane przez Japonię w odniesieniu do konkretnych sektorów, podsektorów lub rodzajów działalności, w odniesieniu do których Japonia może utrzymać obowiązujące środki lub przyjąć nowe lub bardziej restrykcyjne środki, które nie spełniają zobowiązań wynikających z:
 - a) art. 8.7 lub 8.15;
 - b) art. 8.8 lub 8.16;
 - c) art. 8.9 lub 8.17;
 - d) art. 8.10 lub
 - e) art. 8.11.

2. Każde zastrzeżenie określa następujące elementy:

- a) „sektor” odnosi się do ogólnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
- b) „podsektor” odnosi się do konkretnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
- c) „klasyfikacja gospodarcza” odnosi się, w stosownych przypadkach, do celów przejrzystości, do działalności objętej zastrzeżeniem zgodnie z kodami krajowych lub międzynarodowych klasyfikacji działalności;
- d) „odnośne zobowiązania” określają zobowiązania, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do których dokonano zastrzeżenia;
- e) „opis” określa zakres sektorów, podsektorów lub działalności objętych zastrzeżeniem oraz
- f) „obowiązujące środki” oznaczają, do celów przejrzystości, obecnie obowiązujące środki mające zastosowanie do sektora, podsektora lub rodzajów działalności objętych zastrzeżeniem.

3. Dokonując interpretacji zastrzeżenia, uwzględnia się wszystkie jego elementy. Element „opis” ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi elementami.
4. W odniesieniu do usług finansowych:
 - a) ze względów ostrożnościowych w kontekście art. 8.65 Japonii nie zabrania się wprowadzania środków takich jak niedyskryminujące ograniczenia co do formy obecności handlowej; z tych samych powodów Japonii nie zabrania się stosowania niedyskryminujących ograniczeń dotyczących dostępu do rynku w odniesieniu do nowych usług finansowych, które to ograniczenia są spójne z ramami regulacyjnymi ukierunkowanymi na osiągnięcie tych celów ostrożnościowych; w związku z tym firmy specjalizujące się w handlu papierami wartościowymi są uprawnione do handlowania papierami wartościowymi określonymi w odpowiednich przepisach prawnych Japonii, natomiast banki nie są uprawnione do handlowania tymi papierami wartościowymi, chyba że jest to dozwolone zgodnie z tymi przepisami oraz
 - b) usługi świadczone na terytorium Unii Europejskiej na rzecz usługobiorcy w Japonii bez jakiegokolwiek aktywnego marketingu ze strony usługodawcy są uznawane za usługi świadczone na mocy art. 8.2 ppkt (ii) lit. d).

5. W odniesieniu do usług transportu morskiego środki mające wpływ na usługi kabotażu w transporcie morskim nie są wymienione w niniejszym wykazie, ponieważ są one wyłączone z zakresu sekcji B rozdziału 8, na mocy art. 8.6 ust. 2 lit. a), oraz sekcji C rozdziału 8, na mocy art. 8.14 ust. 2 lit. a).
6. Przepisy ustawowe i wykonawcze Japonii dotyczące dostępności widma i wpływające na zobowiązania wynikające z art. 8.7 i 8.15 nie zostały ujęte w niniejszym wykazie Japonii, zgodnie z załącznikiem 6 do wytycznych w sprawie formułowania list szczegółowych zobowiązań (dokument WTO S/L/92 z dnia 28 marca 2001).
7. Do celów wykazu Japonii „JSIC” oznacza Japońską Standardową Klasyfikację Przemysłową ustanowioną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Komunikacji i zmienioną w dniu 30 października 2013 r.

1. Sektor: Wszystkie sektory

Podsektor:

Klasyfikacja
gospodarcza:

Oдноśne
zobowiązania:

Dostęp do rynku (art. 8.7)

Traktowanie narodowe (art. 8.8)

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10)

Opis:

Liberalizacja inwestycji

1. Przy przenoszeniu lub zbywaniu udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwie państwowym lub podmiocie rządowym albo aktywów takiego przedsiębiorstwa lub podmiotu Japonia zastrzega sobie prawo do:
 - a) zakazania lub ograniczenia własności tych udziałów lub aktywów w odniesieniu do przedsiębiorców z Unii Europejskiej lub ich inwestycji.

- b) nakładania ograniczeń na zdolność przedsiębiorców z Unii Europejskiej lub ich inwestycji jako właścicieli tych udziałów lub aktywów do kontrolowania wszelkich wynikających z tego przedsiębiorstw lub
 - c) przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka dotyczącego obywatelstwa dyrektorów wykonawczych, kadry kierowniczej lub członków zarządu wszelkich wynikających z tego przedsiębiorstw.
2. Nie naruszając przepisów ust. 1, rząd Japonii na szczeblu centralnym nie przyjmie żadnego zakazu, ograniczenia ani środka, o którym mowa w ust. 1, w drodze nowych przepisów ustawowych lub wykonawczych, po pierwszym przeniesieniu własności udziałów lub aktywów, o których mowa w ust. 1, z rządu Japonii na szczeblu centralnym na przedsiębiorcę z Unii Europejskiej lub jego inwestycję¹.

Obowiązujące
środki:

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że rząd Japonii na szczeblu centralnym może utrzymać taki zakaz, ograniczenie lub środek, który był przyjęty lub utrzymany w momencie pierwotnego przeniesienia.

2. Sektor: Wszystkie sektory

Podsektor:

Klasyfikacja
gospodarcza:

Oдноśne zobowiązania: Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)
Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)
Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10)

Opis: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami
Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług telegraficznych, usług w zakresie zakładów i gier hazardowych, produkcji wyrobów tytoniowych, produkcji banknotów przez Bank Japonii, bicia i sprzedaży monet i usług pocztowych w Japonii oraz inwestycji w tych dziedzinach.¹

¹ Do celów niniejszego zastrzeżenia „usługi pocztowe” oznaczają doręczanie korespondencji innych osób (*tanin-no-shinsho-no-sotatsu*) określonych w art. 4 ust. 2 prawa pocztowego (ustawa nr 165 z 1947 r.) i doręczanie korespondencji (*shinshobin-no-ekimu*) w rozumieniu ustawy dotyczącej doręczania korespondencji przez operatorów prywatnych (ustawa nr 99 z 2002 r.), lecz nie obejmuje specjalnych usług doręczania korespondencji (*tokutei-shinshobin-ekimu*) w rozumieniu tej ustawy. Usługi nieuwzględnione w tej definicji obejmują doręczanie paczek, towarów, przesyłek reklamowych i czasopism.

Obowiązujące
środki:

ustawa o działalności telekomunikacyjnej (ustawa nr 86 z 1984 r.)
postanowienia dodatkowe, art. 5

Prawo pocztowe (ustawa nr 165 z 1947 r.), art. 2

ustawa dotycząca doręczania korespondencji przez operatorów
prywatnych (ustawa nr 99 z 2002 r.)

ustawa o wyścigach konnych (ustawa nr 158 z 1948 r.), art. 1

ustawa dotycząca wyścigów łodzi motorowych (ustawa nr 242
z 1951 r.), art. 2

ustawa o wyścigach rowerowych (ustawa nr 209 z 1948 r.), art. 1

ustawa o wyścigach samochodowych (ustawa nr 208 z 1950 r.), art. 3

ustawa o grach losowych (ustawa nr 144 z 1948 r.), art. 4

ustawa o Banku Japonii (ustawa nr 89 z 1997 r.), art. 46 i 49

ustawa dotycząca jednostki walutowej i bicia monet (ustawa nr 42
z 1987 r.), art. 4 i 10

ustawa o sportowych grach losowych (ustawa nr 63 z 1998 r.), art. 3

3. Sektor: Wszystkie sektory (usługi dotąd nieuznawane lub technicznie niewykonalne)

Podsektor:

Klasyfikacja
gospodarcza:

Oдноśne Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)
zobowiązania: Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)
 Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)

Opis: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług innych niż te, które są uznane lub które powinny zostać uznane przez rząd Japonii ze względu na okoliczności istniejące w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy.
2. Wszelkie usługi sklasyfikowane w sposób pozytywny i jednoznaczny w JSIC lub CPC w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy powinny być usługami uznanymi w tym momencie przez rząd Japonii.
3. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług w jakikolwiek sposób, który nie był technicznie wykonalny w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy.

Obowiązujące
środki:

4. Sektor: Przemysł lotniczy i kosmiczny
- Podsektor: Przemysł kosmiczny
- Klasyfikacja
 gospodarcza:
- Odnosne
 zobowiązania: Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)
 Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)
 Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10)
 Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)
- Opis: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami
1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania
 dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji w dziedzinie
 przemysłu kosmicznego.

2. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług w dziedzinie przemysłu kosmicznego, w tym:
- a) usług opartych na umowach służących zachęcaniu do importu technologii do celów rozwoju, produkcji lub wykorzystania;
 - b) usług wytwórstwa na zasadzie odpłatności lub na podstawie umowy;
 - c) usług naprawy i konserwacji oraz
 - d) usług transportu kosmicznego.

Obowiązujące
środki:

ustawa o wymianie zagranicznej i handlu zagranicznym (ustawa nr 228 z 1949 r.), art. 27 i 30

5.	Sektor:	Przemysł obronny i branża materiałów wybuchowych
	Podsektor:	Przemysł obronny Branża produkcji materiałów wybuchowych
	Klasyfikacja gospodarcza:	
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16) Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10) Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> 1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji w dziedzinie przemysłu obronnego i w branży produkcji materiałów wybuchowych.

2. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług w zakresie przemysłu obronnego i branży produkcji materiałów wybuchowych, w tym:
- a) usług opartych na umowach służących zachęcaniu do importu technologii do celów rozwoju, produkcji lub wykorzystania;
 - b) usług wytwórstwa na zasadzie odpłatności lub na podstawie umowy; oraz
 - c) usług naprawy i konserwacji.

Obowiązujące
środki:

rozporządzenie o prawie produkcyjnym (ustawa nr 145 z 1953 r.),
art. 5

ustawa o wymianie zagranicznej i handlu zagranicznym (ustawa nr 228
z 1949 r.), art. 27 i 30

rozporządzenie rządu w sprawie bezpośrednich inwestycji
zagranicznych (rozporządzenie rządu nr 261 z 1980 r.), art. 3 i 5

6.	Sektor:	Informacje i komunikacja
	Podsektor:	Branża nadawcza
	Klasyfikacja gospodarcza:	JSIC 380 Przedsiębiorstwa prowadzące działalność administracyjną i pomocniczą JSIC 381 Publiczne usługi nadawcze, z wyjątkiem nadawania kablowego JSIC 382 Usługi nadawcze sektora publicznego, z wyjątkiem nadawania kablowego JSIC 383 Nadawanie kablowe
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16) Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10) Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)

Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u>
	1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji lub świadczenia usług w branży nadawczej. 2. Do celów niniejszego zastrzeżenia „nadawanie” oznacza przesłanie przekazu telekomunikacyjnego w celu bezpośredniego publicznego odbioru (art. 2 ust. 1 ustawy nadawczej) i nie obejmuje usług na żądanie, w tym usług na żądanie świadczonych przez internet.
Obowiązujące środki:	ustawa o wymianie zagranicznej i handlu zagranicznym (ustawa nr 228 z 1949 r.), art. 27 rozporządzenie rządu w sprawie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (rozporządzenie rządu nr 261 z 1980 r.), art. 3 ustawa radiowa (ustawa nr 131 z 1950 r.), rozdział 2 ustawa nadawcza (ustawa nr 132 z 1950 r.), rozdziały 2 i 5–8

7.	Sektor:	Wsparcie kształcenia i uczenia się	
	Podsektor:	Usługi szkolnictwa podstawowego i średniego	
	Klasyfikacja gospodarcza:	JSIC 811	Przedszkola
		JSIC 812	Szkoły podstawowe
		JSIC 813	Szkoły średnie pierwszego stopnia
		JSIC 814	Szkoły średnie drugiego stopnia, szkoły średnie
		JSIC 815	Szkoły zapewniające kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych
		JSIC 819	Kompleksowe ośrodki wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem
	Odnosne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)	
		Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)	

Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji lub świadczenia usług w dziedzinie szkolnictwa podstawowego i średniego.
Obowiązujące środki:	ustawa o prawie podstawowym do edukacji (ustawa nr 120 z 2006 r.), art. 6 ustawa o edukacji szkolnej (ustawa nr 26 z 1947 r.), art. 2 ustawa o szkolnictwie prywatnym (ustawa nr 270 z 1949 r.), art. 3 ustawa dotycząca rozwoju kompleksowych usług w zakresie edukacji, opieki itp. dotyczących dzieci w wieku przedszkolnym (ustawa nr 77 z 2006 r.)

8.	Sektor:	Energia														
	Podsektor:	Branża usług użyteczności publicznej w dziedzinie elektryczności Branża usług użyteczności publicznej w dziedzinie gazownictwa Branża energii jądrowej														
	Klasyfikacja gospodarcza ¹ :	<table><tr><td>JSIC 0519*1</td><td>Wydobycie pozostałych metali</td></tr><tr><td>JSIC 2391</td><td>Paliwo jądrowe</td></tr><tr><td>JSIC 281*2</td><td>Urządzenia elektroniczne</td></tr><tr><td>JSIC 282*2</td><td>Części elektroniczne</td></tr><tr><td>JSIC 289*2</td><td>Pozostałe części, urządzenia i obwody elektroniczne</td></tr><tr><td>JSIC 291*2</td><td>Urządzenia do wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej</td></tr><tr><td>JSIC 292*2</td><td>Przemysłowe urządzenia elektryczne</td></tr></table>	JSIC 0519*1	Wydobycie pozostałych metali	JSIC 2391	Paliwo jądrowe	JSIC 281*2	Urządzenia elektroniczne	JSIC 282*2	Części elektroniczne	JSIC 289*2	Pozostałe części, urządzenia i obwody elektroniczne	JSIC 291*2	Urządzenia do wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej	JSIC 292*2	Przemysłowe urządzenia elektryczne
JSIC 0519*1	Wydobycie pozostałych metali															
JSIC 2391	Paliwo jądrowe															
JSIC 281*2	Urządzenia elektroniczne															
JSIC 282*2	Części elektroniczne															
JSIC 289*2	Pozostałe części, urządzenia i obwody elektroniczne															
JSIC 291*2	Urządzenia do wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej															
JSIC 292*2	Przemysłowe urządzenia elektryczne															

¹ Gwiazdka (*1) przy kodzie JSIC wskazuje, że działalność objęta niniejszym zastrzeżeniem w ramach tego kodu jest ograniczona do materiałów jądrowych. Gwiazdka (*2) przy kodach JSIC wskazuje, że działalność objęta niniejszym zastrzeżeniem w ramach tych kodów jest ograniczona do działalności związanej z sektorem energii jądrowej.

JSIC 2952*2	Baterie galwaniczne (suche i mokre)
JSIC 296*2	Sprzęt elektroniczny
JSIC 297*2	Elektryczne przyrządy pomiarowe
JSIC 299*2	Pozostałe maszyny, sprzęt i materiały elektryczne
JSIC 30*2	Produkcja urządzeń elektronicznych dla branży informatycznej i komunikacyjnej
JSIC 313*2	Budownictwo okrętowe i naprawa statków oraz silniki okrętowe
JSIC 3159*2	Pozostałe przemysłowe samochody ciężarowe oraz części i akcesoria do nich
JSIC 3199*2	Środki transportu, gdzie indziej niesklasyfikowane
JSIC 33	Produkcja, przesył i dystrybucja energii elektrycznej
JSIC 34	Produkcja i dystrybucja gazu
JSIC 8899*2	Działalność w dziedzinie unieszkodliwiania odpadów, gdzie indziej niesklasyfikowana
JSIC 9011*2	Warsztaty zajmujące się ogólną naprawą maszyn, z wyjątkiem maszyn budowlanych i górniczych
JSIC 902*2	Warsztaty zajmujące się naprawą maszyn, urządzeń, sprzętu i materiałów elektrycznych

Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16) Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10) Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11) ¹ Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.17)
Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji lub świadczenia usług w sektorze energetycznym wymienionych w elemencie „podsektor”.
Obowiązujące środki:	ustawa o wymianie zagranicznej i handlu zagranicznym (ustawa nr 228 z 1949 r.), art. 27 i 30 rozporządzenie rządu w sprawie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (rozporządzenie rządu nr 261 z 1980 r.), art. 3 i 5 ustawa o działalności związanej z usługami elektrycznymi (ustawa nr 170 z 1964 r.), art. 5 ustawa o działalności związanej z usługami gazowymi (ustawa nr 51 z 1954 r.), art. 5 ustawa o ostatecznym usuwaniu określonych odpadów radioaktywnych (ustawa nr 117 z 2000 r.), rozdział 5

¹ W odniesieniu do obowiązku wynikającego z art. 8.11 niniejsze zastrzeżenie odnosi się wyłącznie do środków, które nie są niezgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z Porozumienia w sprawie środków dotyczących inwestycji i związanych z handlem.

9.	Sektor:	Usługi finansowe
	Podsektor:	Usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń)
	Klasyfikacja gospodarcza:	
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.16)
	Opis:	<u>Transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do transgranicznego handlu usługami finansowymi w odniesieniu do usług bankowych i innych usług finansowych, innych niż następujące usługi określone w lit. a)–d), w sposób określony w art. 8.2. lit. d) ppkt (i), oraz następujące usługi określone w lit. e), w sposób określony w art. 8.2 lit. d) ppkt (ii)¹: a) transakcje związane z papierami wartościowymi dokonywane z instytucjami finansowymi i innymi podmiotami w Japonii zgodnie z odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Japonii;

¹ W odniesieniu do lit. a)–d) niniejszego zastrzeżenia Japonia może wymagać rejestracji lub uzyskania zezwolenia od podmiotów świadczących transgraniczne usługi finansowe z Unii Europejskiej oraz w stosunku do instrumentów finansowych.

- b) sprzedaż papierów wartościowych typu „beneficiary certificate” funduszu inwestycyjnego i inwestycyjnych papierów wartościowych za pośrednictwem firm specjalizujących się w handlu papierami wartościowymi w Japonii¹;
- c) następujące usługi świadczone na rzecz przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania:
 - (i) doradztwo inwestycyjne oraz
 - (ii) usługi zarządzania portfelem, z wyłączeniem:
 - A) usług powierniczych oraz
 - B) usług w zakresie przechowywania oraz usług realizacji zleceń niezwiązanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania².
- d) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych oraz dostarczanie oprogramowania dotyczącego finansów, o którym mowa w art. 8.59 lit. a) ppkt (ii) pkt K), oraz usługi doradcze i inne usługi wspomagające, z wyłączeniem pośrednictwa, dotyczące bankowości i innych usług finansowych, o których mowa w art. 8.59 lit. a) ppkt (ii) pkt L) oraz
- e) usług, o których mowa w art. 8.59 lit. a) ppkt (ii).

Obowiązujące
środki:

ustawa o instrumentach finansowych i prawie zbywalnych instrumentów (ustawa nr 25 z 1948 r.), art. 29, 29-2 i 61

¹ Sprzedaż bezpośrednia musi być prowadzona przez firmy specjalizujące się w handlu papierami wartościowymi w Japonii.

² Termin „przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania” w niniejszym zastrzeżeniu należy rozumieć jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą w dziedzinie instrumentów finansowych zajmujący się zarządzaniem inwestycjami na podstawie ustawy o instrumentach finansowych i prawie zbywalnych instrumentów (ustawa nr 25 z 1948 r.).

10.	Sektor:	Usługi finansowe
	Podsektor:	Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami
	Klasyfikacja gospodarcza:	
	Odnosne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.16)
	Opis:	<u>Transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do transgranicznego handlu usługami finansowymi w odniesieniu do usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, innych niż następujące usługi, zarówno te świadczone przez usługodawcę finansowego z Unii Europejskiej z siedzibą na terytorium Unii Europejskiej, jak i te świadczone przez pośrednika lub w charakterze pośrednika, w sposób określony w art. 8.2 lit. d) ppkt (i) oraz (ii) ¹ :

¹ Usługi w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, mogą być świadczone wyłącznie w przypadku umów ubezpieczeniowych, które są dozwolone w Japonii.

- a) ubezpieczenia ryzyka odnoszącego się do:
 - (i) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje dowolne z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną oraz
 - (ii) towarów w tranzycie międzynarodowym oraz
- b) reasekuracja, retrocesja oraz pomocnicze usługi ubezpieczeniowe, o których mowa w art. 8.59 lit. a) ppkt (i) pkt D).

Obowiązujące
środki:

ustawa o działalności ubezpieczeniowej (ustawa nr 105 z 1995 r.), art. 185, 186, 275, 276, 277, 286 i 287

Rozporządzenie rządowe dotyczące wykonania przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej (rozporządzenie rządowe nr 425 z 1995 r.), art. 19 i 39-2

Rozporządzenie ministerialne dotyczące wykonania przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej (rozporządzenie ministerialne Ministerstwa Finansów nr 5 z 1996 r.), art. 116 i 212-6

11.	Sektor:	Rybołówstwo i usługi związane z rybołówstwem
	Podsektor:	Rybołówstwo na morzu terytorialnym, na wodach wewnętrznych, w wyłącznej strefie ekonomicznej i na szelfie kontynentalnym
	Klasyfikacja gospodarcza:	JSIC 031 Rybołówstwo morskie JSIC 032 Rybołówstwo na wodach śródlądowych JSIC 041 Marikultura JSIC 042 Akwakultura słodkowodna JSIC 8093 Działalność przewodników w dziedzinie połowów rekreacyjnych
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16) Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17) Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10) Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> 1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji lub świadczenia usług w dziedzinie rybołówstwa na morzu terytorialnym, na wodach wewnętrznych, w wyłącznej strefie ekonomicznej i na szelfie kontynentalnym Japonii.

2. Do celów niniejszego zastrzeżenia termin „rybołówstwo” oznacza działalność polegającą na pobieraniu i hodowli zasobów wodnych, w tym następujące powiązane usługi:
- a) badanie zasobów wodnych bez pobierania tych zasobów;
 - b) wabienie zasobów wodnych;
 - c) konserwacja i przetwarzanie złowionych ryb;
 - d) transport złowionych ryb i produktów rybnych oraz
 - e) zaopatrywanie innych statków wykorzystywanych do rybołówstwa.

Obowiązujące
środki:

ustawa o wymianie zagranicznej i handlu zagranicznym (ustawa nr 228 z 1949 r.), art. 27

rozporządzenie rządu w sprawie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (rozporządzenie rządu nr 261 z 1980 r.), art. 3

ustawa regulująca operacje połowowe prowadzone przez cudzoziemców (ustawa nr 60 z 1967 r.), art. 3, 4 i 6

ustawa w sprawie wykonywania suwerennych praw dotyczących rybołówstwa w wyłącznych strefach ekonomicznych (ustawa nr 76 z 1996 r.), art. 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 i 14

12.	Sektor:	Transakcje dotyczące gruntów
	Podsektor:	
	Klasyfikacja gospodarcza:	
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7) Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16) Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> 1. W odniesieniu do nabywania i dzierżawy nieruchomości gruntowych w Japonii zakazy lub ograniczenia mogą być nakładane rozporządzeniem rządowym na cudzoziemców lub zagraniczne osoby prawne, jeżeli w stosunku do obywateli lub osób prawnych Japonii obowiązują identyczne lub podobne zakazy lub ograniczenia w danym państwie. 2. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do nabywania gruntów rolnych w Japonii¹.
	Obowiązujące środki:	ustawa o gruntach zagranicznych (ustawa nr 42 z 1925 r.), art. 1 ustawa o gruntach rolnych (ustawa nr 229 z 1952 r.), art. 2, 3, 6 i 7

¹ Zobowiązanie na mocy art. 8.7 wymieniono w niniejszym zastrzeżeniu wyłącznie w celu zastrzeżenia prawa do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do nabywania gruntów rolnych w Japonii. W odniesieniu do nabywania gruntów rolnych w Japonii mogą być nakładane wyłącznie środki, które nie są zgodne ze zobowiązaniami wynikających z art. 8.7.

13. Sektor: Usługi publiczne w zakresie egzekwowania prawa i więziennictwa oraz usługi społeczne

Podsektor:

Klasyfikacja
przemysłowa:

Odnośne
zobowiązania: Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)
 Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)
 Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)
 Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10)
 Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)

Opis: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami
Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji lub świadczenia usług publicznych w zakresie egzekwowania prawa i więziennictwa oraz usług społecznych ustanowionych lub utrzymywanych do celów publicznych, dotyczących: bezpieczeństwa finansowego lub ubezpieczenia dochodów, zabezpieczenia lub ubezpieczenia społecznego, opieki socjalnej, publicznych szkoleń, zdrowia publicznego, opieki nad dziećmi i mieszkalnictwa socjalnego.

Obowiązujące
środki:

14.	Sektor:	Usługi ochroniarskie
	Podsektor:	
	Klasyfikacja gospodarcza:	JSIC 923 Usługi dozoru
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15) Traktowanie narodowe (art. 8.16)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług dozoru.
	Obowiązujące środki:	ustawa o działalności w dziedzinie ochrony (ustawa nr 117 z 1972 r.), art. 4 i 5

15. Sektor: Wszystkie sektory

Podsektor:

Klasyfikacja
gospodarcza:

Oдноśne Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)
zobowiązania:

Opis:

Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

1. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje mniej korzystne traktowanie, w dowolnym zakresie, w odniesieniu do usług, usługodawców, jednoosobnych przedsiębiorstw lub przedsiębiorców z Unii Europejskiej niż jakiegokolwiek traktowanie przyznawane przez Japonię w odniesieniu do usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców z państw trzecich, jeżeli Japonia jest zobowiązana przyznawać określone traktowanie w odniesieniu do usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców z tego państwa trzeciego na podstawie jakiegokolwiek porozumienia dwustronnego lub wielostronnego obowiązującego lub podpisanego przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy, z wyjątkiem umowy o partnerstwie transpacyficznym¹ (takie porozumienia dwustronne lub wielostronne zwane są dalej w niniejszym zastrzeżeniu „wcześniej istniejącymi porozumieniami”).

¹ Do celów niniejszego zastrzeżenia „umowa o partnerstwie transpacyficznym” oznacza umowę w sprawie partnerstwa transpacyficznego podpisaną w Auckland w dniu 4 lutego 2016 r. lub wszelkie inne porozumienia międzynarodowe dotyczące usług i inwestycji, które:

- a) przewidują liberalizację i ochronę usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców równoważną co do zasady z tą przewidzianą w umowie o partnerstwie transpacyficznym podpisanej w Auckland w dniu 4 lutego 2016 r. oraz
- b) zostały podpisane przez wszystkie następujące państwa: Japonia, Australia, Nowa Zelandia, Peru, Singapur, Malezja, Wietnam, Kanada, Meksyk, Brunei i Chile.

2. W zakresie, w jakim nie narusza to prawa Japonii, o którym mowa w ust. 1, o ile umowa o partnerstwie transpacyficznym weszła w życie w dniu lub przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy, w odniesieniu do traktowania przyznawanego przez umowę o partnerstwie transpacyficznym w stosunku do usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców stron tej umowy¹, niezależnie od tego, czy Japonia stała się, pozostaje lub przestaje być stroną jakiegokolwiek wcześniej istniejącego porozumienia, nie mniej korzystne traktowanie będzie przyznawane w podobnych okolicznościach przez Japonię w odniesieniu do usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców z Unii Europejskiej².

¹ Do celów niniejszego zastrzeżenia, „strona umowy o partnerstwie transpacyficznym” oznacza dowolne państwo lub odrębne terytorium celne, w odniesieniu do którego ta umowa wejdzie w życie.

² Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejsze zastrzeżenie nie obejmuje kolejnych przeglądów, zmian i liberalizacji tych umów w zakresie, w jakim w wyniku tych kolejnych przeglądów, zmian lub liberalizacji na podstawie wcześniej istniejącego porozumienia, o którym mowa w ust. 1, zostaje przyznane nowe traktowanie w odniesieniu do usług, usługodawców, przedsiębiorstw lub przedsiębiorców z państwa trzeciego.

3. Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje państwom zróżnicowane traktowanie na podstawie jakiegokolwiek porozumienia dwustronnego lub wielostronnego innego niż wcześniej istniejące porozumienie i umowa o partnerstwie transpacyficznym, w odniesieniu do:
 - a) rybołówstwa lub
 - b) spraw morskich, w tym ratownictwa morskiego.

Obowiązujące
środki:

16.	Sektor:	Rolnictwo
	Podsektor:	Chów bydła mlecznego Chów bydła opasowego
	Klasyfikacja gospodarcza:	JSIC 0121 Chów bydła mlecznego JSIC 0122 Chów bydła opasowego
	Oдноśne zobowiązania:	Dostęp do rynku (art. 8.7)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do inwestycji w dziedzinie chowu bydła mlecznego i opasowego.
	Obowiązujące środki:	ustawa dotycząca wspierania chowu bydła mlecznego i opasowego (ustawa nr 182 z 1954 r.), art. 10

17.	Sektor:	Usługi dla przedsiębiorstw / usługi transportowe
	Podsektor:	Transport lotniczy
	Klasyfikacja gospodarcza:	
	Oдноśne zobowiązania:	Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)
	Opis:	<u>Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami</u> Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka na podstawie jakiegokolwiek porozumienia dwustronnego lub wielostronnego dotyczącego lotnictwa w odniesieniu do usług, o których mowa w art. 8.6 ust. 2 lit. b) ppkt (i)–(iv) oraz art. 8.14 ust. 2 lit. b) ppkt (i)–(iv).
	Obowiązujące środki:	

18. Sektor: Transport

Podsektor:

Klasyfikacja
gospodarcza:

Oдноśne
zobowiązania:

Dostęp do rynku (art. 8.7 i 8.15)
Traktowanie narodowe (art. 8.8 i 8.16)
Najwyższe uprzywilejowanie (art. 8.9 i 8.17)
Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd (art. 8.10)
Zakaz nakładania wymogów dotyczących wyników (art. 8.11)

Opis:

Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Japonia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług transportu wodnego, w tym kabotażu, dzierżawy lub wynajmu statków do celów świadczenia usług transportu wodnego oraz usług pomocniczych w branży transportu wodnego.

Do celów niniejszego zastrzeżenia transport oceaniczny (JSIC 451) i przybrzeżny (JSIC 452) są wyłączone z usług transportu wodnego.

Obowiązujące
środki:
